

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอดอนพุด
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด
จังหวัดสระบุรี

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๒ ร้อยละของความสำเร็จในการจัดทำ

แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรประจำอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรของอำเภอให้ถูกต้องตรงกับปัญหาของเกษตรกร องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยใช้ขบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรและนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับผิดชอบตำบล องค์กรบริหารส่วนตำบลทุกตำบลในลักษณะการทำประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อค้นหาปัญหาความต้องการของเกษตรกร แล้วนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแผน/โครงการ ซึ่งจะมีผลถึงการใช้งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลได้อย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพตรงความต้องการที่สามารถนำไปแก้ปัญหาของชุมชนได้

ผู้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอดอนพุด ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลทุกคน ที่ได้ให้การสนับสนุนข้อมูลและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรประจำอำเภอดอนพุดฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกตำบลที่จะพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพต่อไป

เกษตรอำเภอดอนพุด

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข-ค
สารบัญตาราง	ง-จ
สารบัญรูป	ฉ-ช
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน	๓
๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน	๓
๓ สภาพภูมิอากาศ	
๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ	๖
๓.๒ ฤดูกาล	๖
๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน	๗
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	๘
๔ เส้นทางคมนาคม	
๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง	๙
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด	๙
๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง	๑๐
๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ	๑๑
๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๑
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	๑๓
๖.๓ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท	๑๔
๖.๔ การศึกษา	๑๔
๖.๕ สาธารณสุข	๑๕
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	๑๕
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๖
๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๑๗
๙ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๑๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอดอนพุด	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๑
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๒๑
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๘
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๕๙
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอดอนพุด	
๑. แนวทางการพัฒนา	๖๑
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๖๑
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๑
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๓
๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๖๔
บรรณานุกรม	๖๖
ภาคผนวก	๖๗
โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ ปี ๒๕๖๖	๖๘
โครงการปรับปรุงบำรุงดิน	๗๐
โครงการสร้างศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตข้าวครบวงจร	๗๑
โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรอำเภอดอนพุดจังหวัดสระบุรี	๗๒

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑	๒
ตารางที่ ๒	๒
ตารางที่ ๓	๕
ตารางที่ ๔	๗
ตารางที่ ๕	๘
ตารางที่ ๖	๑๒
ตารางที่ ๗	๑๒
ตารางที่ ๘	๑๒
ตารางที่ ๙	๑๓
ตารางที่ ๑๐	๑๔
ตารางที่ ๑๑	๑๖
ตารางที่ ๑๒	๑๘
ตารางที่ ๑๓	๑๘
ตารางที่ ๑๔	๑๙
ตารางที่ ๑๕	๑๙
ตารางที่ ๑๖	๑๙
ตารางที่ ๑๗	๒๐
ตารางที่ ๑๘	๒๑
ตารางที่ ๑๙	๒๒
ตารางที่ ๒๐	๒๒
ตารางที่ ๒๑	๒๓
ตารางที่ ๒๒	๒๔
ตารางที่ ๒๓	๒๔
ตารางที่ ๒๔	๒๕
ตารางที่ ๒๕	๒๕
ตารางที่ ๒๖	๒๖
ตารางที่ ๒๗	๒๘
ตารางที่ ๒๘	๒๙
ตารางที่ ๒๙	๓๐
ตารางที่ ๓๐	๓๑
ตารางที่ ๓๑	๓๑
ตารางที่ ๓๒	๓๔
ตารางที่ ๓๓	๓๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ ๓๔	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓๖
ตารางที่ ๓๕	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๓๗
ตารางที่ ๓๖	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔๐
ตารางที่ ๓๗	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔๒
ตารางที่ ๓๘	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔๓
ตารางที่ ๓๙	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔๔
ตารางที่ ๔๐	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔๕
ตารางที่ ๔๑	แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔๖
ตารางที่ ๔๒	แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักสด ปี ๒๕๖๖ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๔๙
ตารางที่ ๔๓	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๕๑
ตารางที่ ๔๔	แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๕๒
ตารางที่ ๔๕	แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๕๓
ตารางที่ ๔๖	แสดงต้นทุนการผลิตพริกสด ปี ๒๕๖๖ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๕๖
ตารางที่ ๔๗	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๕๗
ตารางที่ ๔๘	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๕๘
ตารางที่ ๔๙	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๕๙

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอดอนพุด	๑
ภาพที่ ๒ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอดอนพุด	๓
ภาพที่ ๓ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอดอนพุด	๕
ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอดอนพุด	๖
ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	๗
ภาพที่ ๖ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	๘
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางระหว่างตำบล อำเภอดอนพุด	๙
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอดอนพุด	๑๐
ภาพที่ ๙ แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอดอนพุด	๑๑
ภาพที่ ๑๐ แสดงสินเชื้อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี	๑๓
ภาพที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากร คราวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอดอนพุด	๑๔
ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอดอนพุด	๑๗
ภาพที่ ๑๓ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอดอนพุด	๑๗
ภาพที่ ๑๔ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอดอนพุด	๑๘
ภาพที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอดอนพุด	๒๑
ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอดอนพุด	๒๒
ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอดอนพุด	๒๓
ภาพที่ ๑๘ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดอนพุด	๒๓
ภาพที่ ๑๙ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย	๒๗
ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด	๓๑
ภาพที่ ๒๑ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด	๓๒
ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนพุด	๓๒
ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนพุด	๓๓
ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนพุด	๓๓
ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนพุด	๓๔
ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอดอนพุด	๓๕
ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอดอนพุด	๓๕
ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด	๓๖
ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๓๖
ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๓๗
ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอดอนพุด	๓๗
ภาพที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว อำเภอดอนพุด	๓๙
ภาพที่ ๓๓ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอดอนพุด	๔๑
ภาพที่ ๓๔ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวเปลือก อำเภอดอนพุด	๔๑

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๔๓
ภาพที่ ๓๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๔๓
ภาพที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด	๔๔
ภาพที่ ๓๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๔๕
ภาพที่ ๓๙ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด	๔๕
ภาพที่ ๔๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๔๖
ภาพที่ ๔๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๔๙
ภาพที่ ๔๒ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๕๐
ภาพที่ ๔๓ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด	๕๐
ภาพที่ ๔๔ แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด	๕๒
ภาพที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด	๕๓
ภาพที่ ๔๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพริกสดในอำเภอดอนพุด	๕๕
ภาพที่ ๔๗ แสดงวิธีการตลาดพริกสด อำเภอดอนพุด	๕๖
ภาพที่ ๔๘ แสดงแหล่งรับซื้อพริกสด อำเภอดอนพุด	๕๗

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

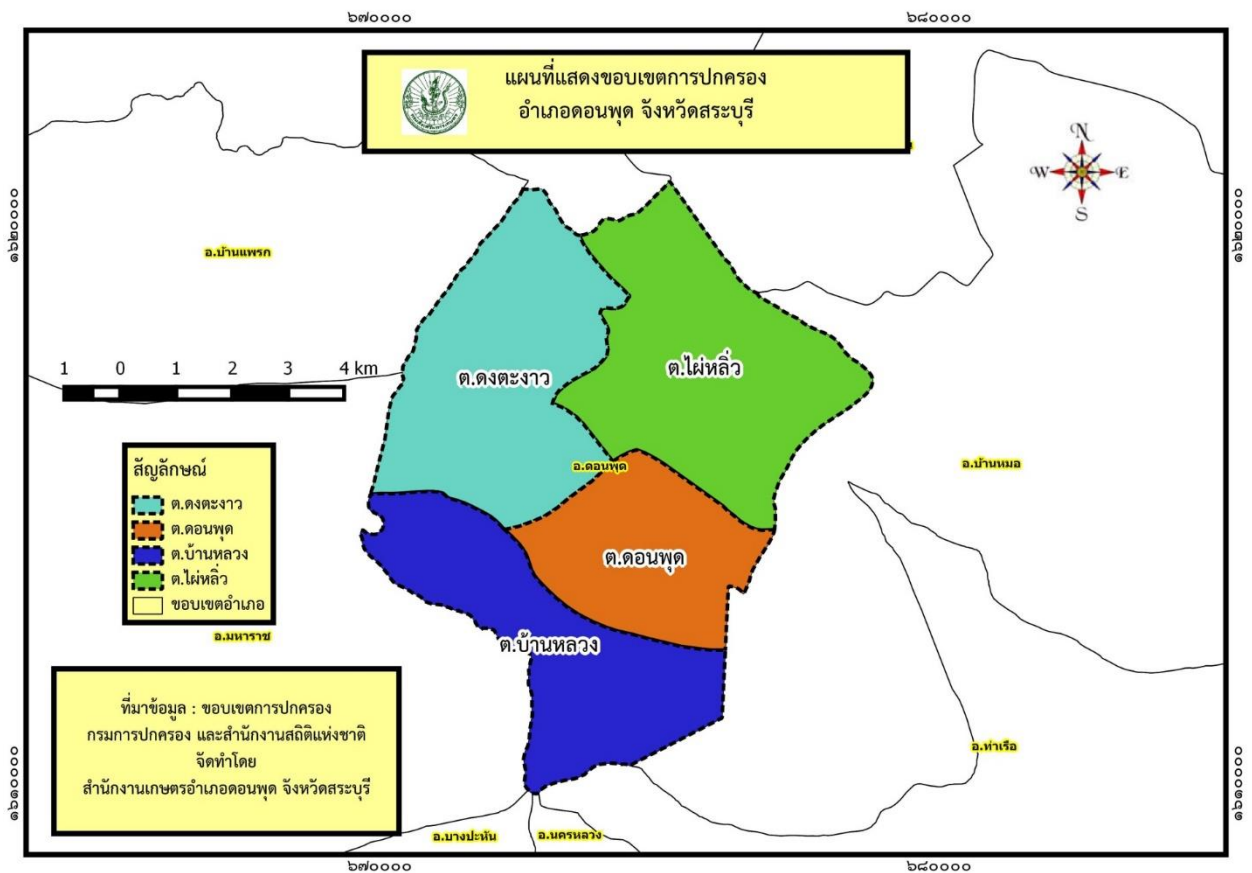
สภาพทั่วไปของอำเภอ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก อยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรี โดยทางหลวงแผ่นดินสาย จังหวัดสระบุรี – อ่างทอง ระยะทางประมาณ ๔๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๕๘.๗๑๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๗,๘๖๕ ไร่

๑.๒. อาณาเขตติดต่อ

อำเภอดอนพุด มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี และอำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง และอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอหนองโดนและอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอมหาราชและอำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอดอนพุด

(ที่มา : กรมการปกครอง และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ,พ.ศ.๒๕๖๖)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น เทศบาลตำบลดอนพุด ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว ๑ แห่ง ตำบล ๔ ตำบล และหมู่บ้าน ๒๘ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลจำนวน ๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล หมู่ที่	ตำบลดอนพุด	ตำบลบ้านหลวง	ตำบลไผ่หลิว	ตำบลดงตะงาว
๑	หนองกระทะ	บ้านหลวง	ไผ่หลิว	โคกโพธิ์
๒	ดอนพุด	บ้านหลวง	ป่าไผ่	โคกโพธิ์
๓	ดอนพุด	บ้านหลวง	บ้านรี	แม่หนอง
๔	ดอนพุด	บ้านหลวง	ทางชะโด	ท่ากระทุ่ม
๕	ดอนพุด	หนองมน	หลังคาแดง	ดอนทอง
๖		หนองมน	อ้อมแก้ว	ท่ากระแซ
๗		หนองมน	สมอลน	ดอนทอง
๘				ดอนทอง
๙				ดอนทอง

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ,พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ดอนพุด	๖,๒๔๑	-	๑	๕	๘๐๖
บ้านหลวง	๘,๔๒๓	-	-	๗	๕๘๘
ไผ่หลิว	๑๐,๘๕๑	-	-	๗	๔๖๐
ดงตะงาว	๑๐,๒๘๗	๑	-	๙	๖๗๐
รวม	๓๕,๘๐๒	๑	๑	๒๘	๒,๕๒๕

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ,พ.ศ. ๒๕๖๖)

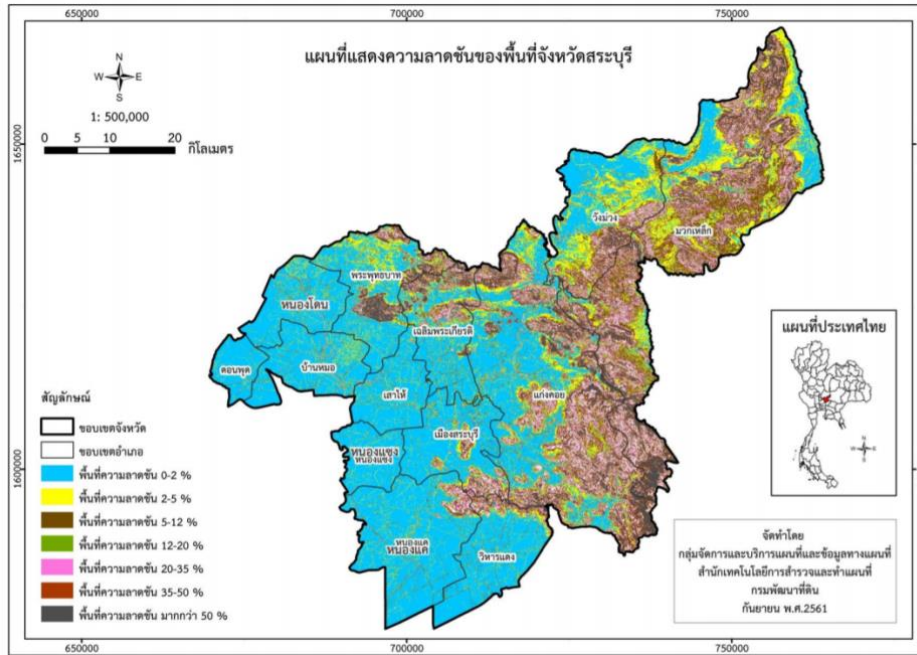
๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอตอนพุทธ ไม่มีพื้นที่ป่าไม้ และที่ราบสูง

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอตอนพุทธ มีพื้นที่ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ การกระจายตัวของพื้นที่เป็นแบบต่อเนื่อง

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอตอนพุทธ

(ที่มา <http://www.lddservice.org/services/fileproject>, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอตอนพุทธ มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๒ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด

ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑

ชุดดิน : ชุดดินโคกกระเทียม (Khok Krathiam Series: Kk)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีดำนํ้าลึกมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

ปัญหา : ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจขาดแคลนนํ้า และนํ้าท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบนํ้า

แนวทางจัดการ :

ปลูกข้าว ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้แห้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้แห้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๔

ชุดดิน : ชุดดินสิงห์บุรี (Sing Buri: Sin)

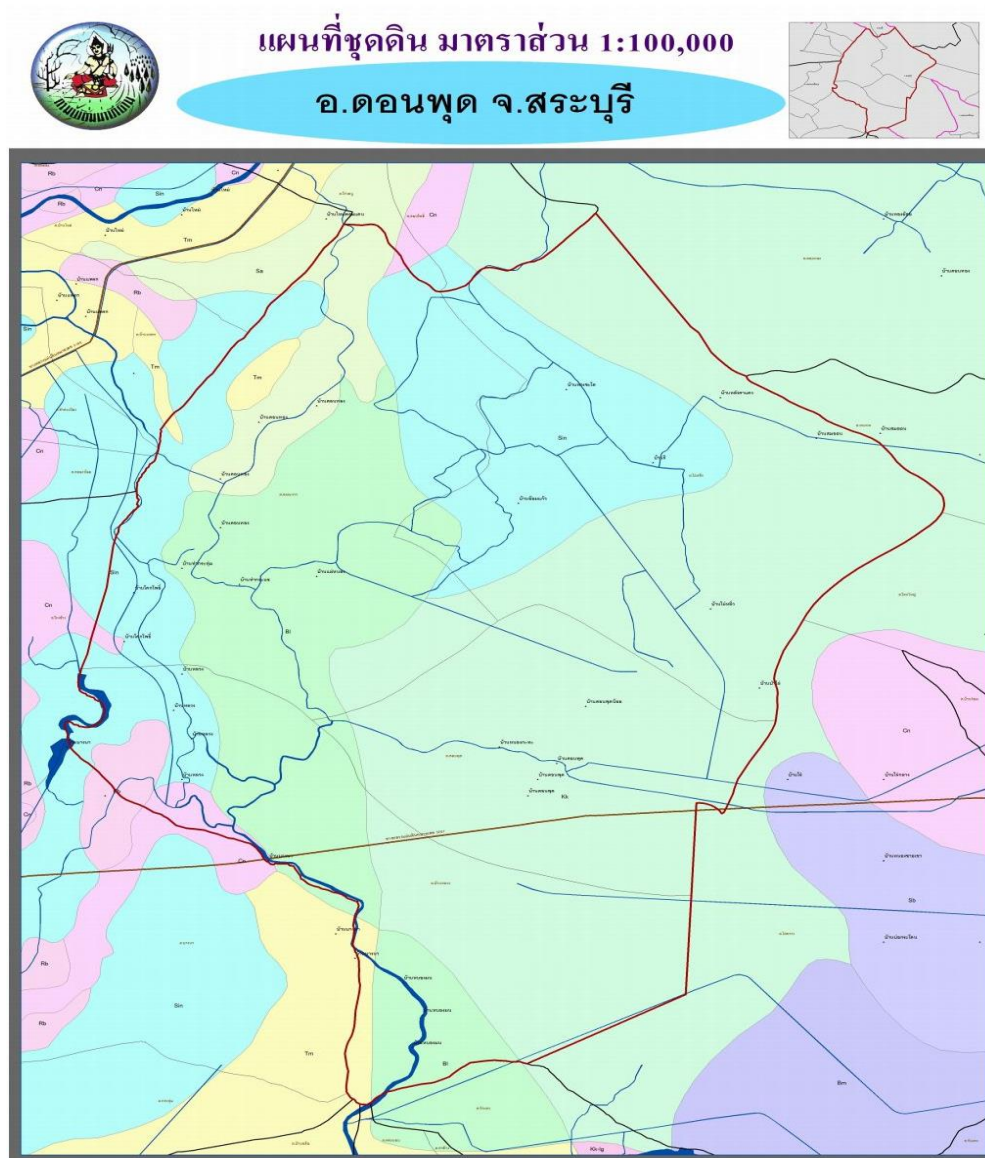
ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวสีมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลาง ถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางจัดการ :

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้แห้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้แห้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

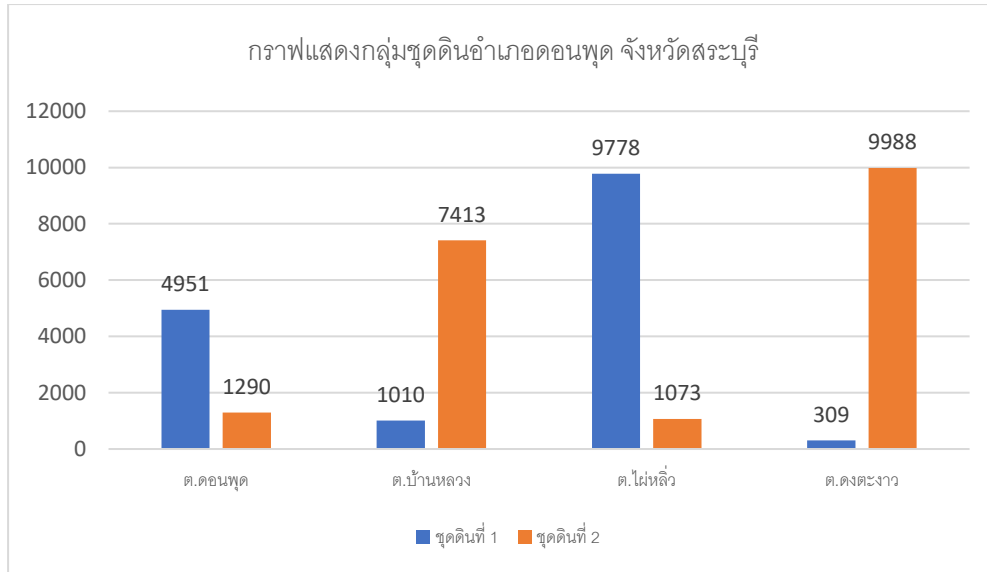

ภาพที่ ๓ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอดอนมดุง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ,พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอดอนมดุง จังหวัดสระบุรี

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)				ผลรวมทั้งหมด
	ดอนมดุง	บ้านหลวง	ไผ่หลิว	ดงตะงาว	
๑	๔,๙๕๑	๑,๐๑๐	๙,๗๗๘	๓๐๙	๑๖,๐๔๘
๔	๑,๒๙๐	๗,๔๑๓	๑,๐๗๓	๙,๙๘๘	๑๙,๗๖๔
ผลรวมทั้งหมด	๖,๒๔๑	๘,๔๒๓	๑๐,๘๕๑	๑๐,๒๙๗	๓๕,๘๑๒

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอดอนพุด ตั้งอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุม ๒ ชนิด ซึ่งพัดประจำเป็นฤดูกาล โดยพัดจากทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีอิทธิพลทำให้อำเภอดอนพุด มีอากาศหนาวเย็นและแห้ง และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่ในฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป ทั้งนี้อำเภอดอนพุด มีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (Tropical Savanna Climate, Aw) โดยจะมีฝนน้อยแห้งแล้งในช่วงฤดูหนาว อุณหภูมิค่อนข้างสูงในฤดูร้อน และมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จากการพัดผ่านของลมมรสุม

๓.๒ ฤดูกาล

- แบ่งอุณหภูมิตามช่วงฤดูกาล ๓ ฤดูกาล ดังนี้

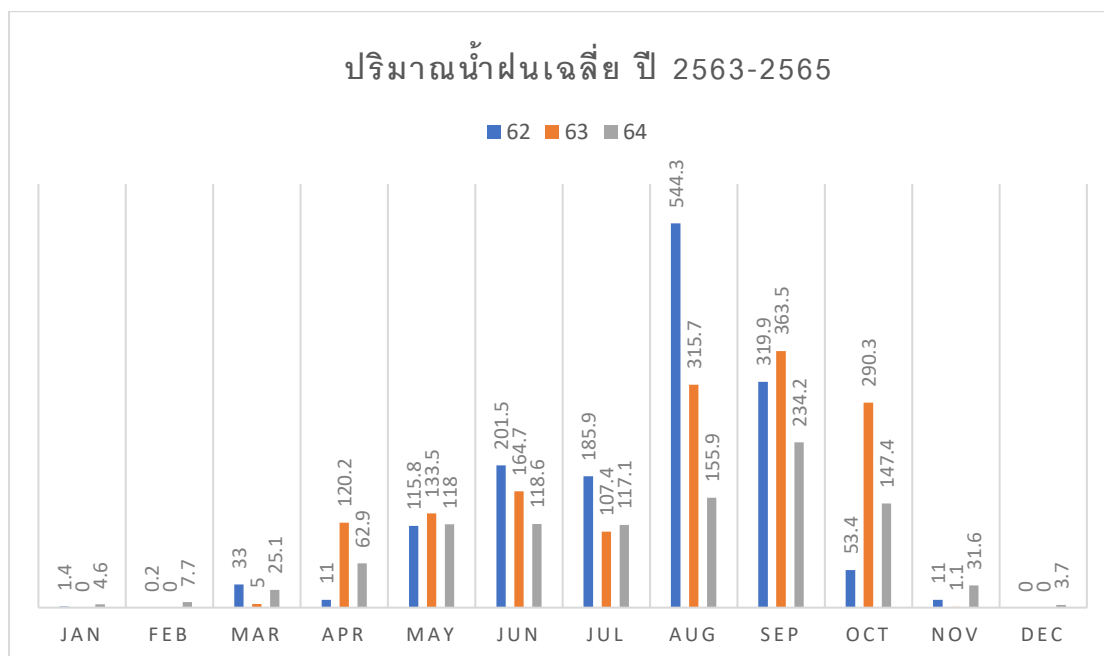
๑) ฤดูร้อน เป็นช่วงสั้นๆในช่วงปลายเดือนมีนาคม - ต้นเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนที่สุดของปีจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้อาจเกิดพายุฤดูร้อนในบางพื้นที่ โดยอุณหภูมิจนเฉลี่ยอยู่ที่ ๓๒ - ๓๘ องศาเซลเซียส

๒) ฤดูฝน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย และทะเลอันดามัน ทำให้เกิดฝนตกในระหว่างเดือนพฤษภาคม - ต้นเดือนตุลาคม โดยมีอิทธิพลของร่องมรสุมและพายุหมุนเขตร้อนเสริมปริมาณน้ำฝนในช่วงปลายฤดูฝน โดยอุณหภูมิจนเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๘ - ๓๒ องศาเซลเซียส

๓) ฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พัดผ่านผืนแผ่นดินใหญ่ของจีน ทำให้ลมเย็นและแห้งปรากฏชัดเจนในระหว่างปลายเดือนตุลาคม - ต้นเดือนมีนาคม ช่วงเวลานี้อากาศเย็นและฝนตกน้อยมากเป็นช่วงฤดูแล้งของอำเภอดอนพุด โดยอุณหภูมิจนเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๐ - ๒๘ องศาเซลเซียส

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

อำเภอตอนพุด มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๖๖ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑,๑๓๓.๖ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือน กรกฎาคม – กันยายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือน มกราคม โดยมีปริมาณ ๔.๖ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือน กันยายน..โดยมีปริมาณ ๒๓๔.๒ มิลลิเมตร (ภาพที่ ๕)

ภาพที่ ๕ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕
(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ. ๒๕๖๖)

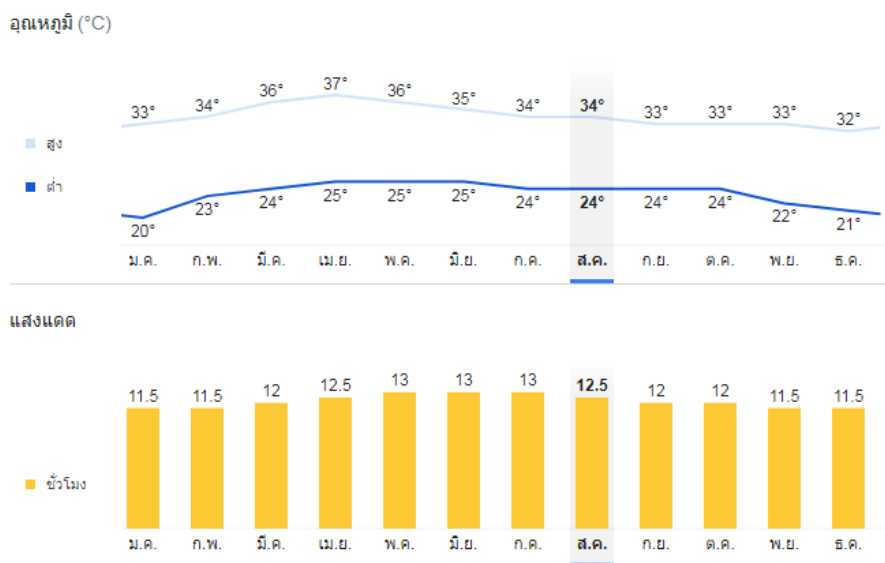
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๓ ปี ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย(มม.)
๑	มกราคม	๔.๖
๒	กุมภาพันธ์	๗.๗
๓	มีนาคม	๒๕.๑
๔	เมษายน	๖๒.๙
๕	พฤษภาคม	๑๑๘
๖	มิถุนายน	๑๑๘.๖
๗	กรกฎาคม	๑๑๗.๑
๘	สิงหาคม	๑๕๕.๙
๙	กันยายน	๒๓๔.๒
๑๐	ตุลาคม	๑๔๗.๔
๑๑	พฤศจิกายน	๓๑.๖
๑๒	ธันวาคม	๓.๗
	รวม	๑,๐๒๖.๘
	เฉลี่ย/ปี	๘๕.๕๖

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา,พ.ศ. ๒๕๖๖

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอดอนพุด มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๕ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๓.๕ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๕)

แหล่งที่มา: NOAA

ภาพที่ ๖ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๓ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ (ที่มา : NOAA, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอดอนพุด ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

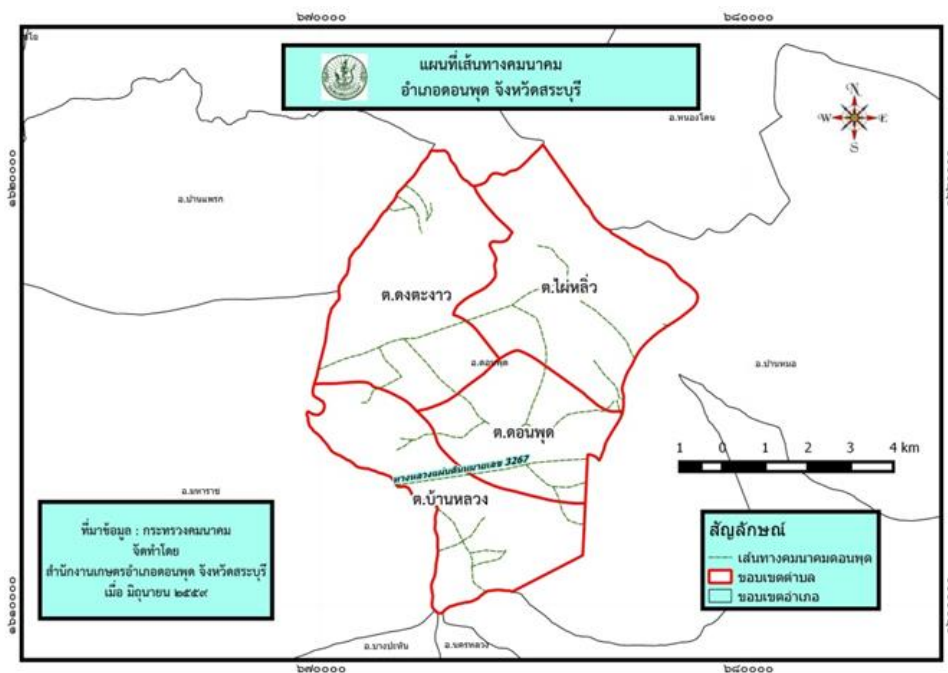
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๐	๓๐	๒๕
กุมภาพันธ์	๒๓	๓๔	๒๘.๕
มีนาคม	๒๔	๓๖	๓๐
เมษายน	๒๕	๓๗	๓๑
พฤษภาคม	๒๕	๓๖	๓๐.๕
มิถุนายน	๒๕	๓๕	๓๐
กรกฎาคม	๒๔	๓๔	๒๙
สิงหาคม	๒๔	๓๔	๒๙
กันยายน	๒๔	๓๓	๒๘.๕
ตุลาคม	๒๔	๓๓	๒๘.๕
พฤศจิกายน	๒๒	๓๓	๒๗.๕
ธันวาคม	๒๑	๓๒	๒๖.๕

ที่มา : NOAA พ.ศ. ๒๕๖๖

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอดอนพุดมีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางถนนสาย สป.๓๑-๐๐๔๗ บ้านดอนพุด-บ้านโคกโพธิ์ ถนนคอนกรีต และถนนลาดยางภายในหมู่บ้านเป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และใช้ในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร (ภาพที่ ๗)

ภาพที่ ๗ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : กระทรวงคมนาคม, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๘)

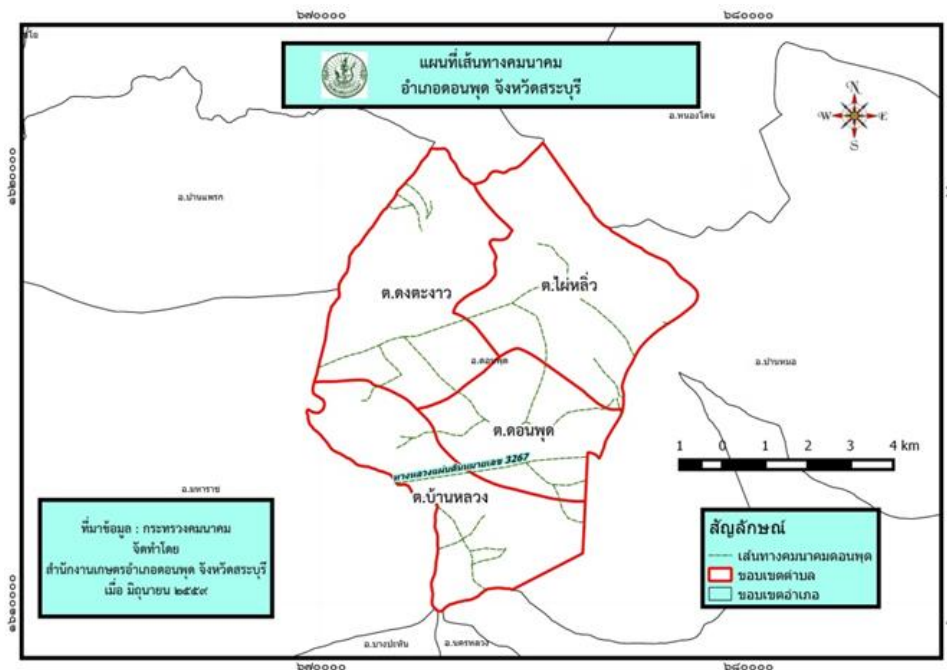
ทางรถไฟ(ไม่มี).....

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ อ่างทอง - ท่าเรือ

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน-..... สถานี (ถ้ามี) มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ รถตู้สาย ๔๖๔ สระบุรี - สุพรรณบุรี โดยเส้นทางผ่าน ได้แก่ บขส.สระบุรี (จอดด้านนอกติดรถตู้คนแรกและรถตู้ ๙๐๔ - ศาลากลาง - ประกันสังคม - เส้าไห้ - แยกหนองแขง - โรงทอ - ท่าหลวง - ท่าลาน - ท่าเรือ - ดอนพุด - เจ้าปลุก - อ่างทอง (เข้า บขส.อ่างทอง) - วิเศษชัยชาญ - ม่วงพันธ์- อบทม - ลาดताल - ท่าชุมนุ้ม - ไผ่ม่วง - โพธิ์พระยา - บขส.สุพรรณบุรี เวลาเดินรถ : ๔.๓๐-๑๘.๒๐ น. (รถออกทุก ๒๐ นาที)

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๓๒๖๗ เส้นทางระหว่างอำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ถึงอำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ระยะทาง ๒๕ กิโลเมตร

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : กระทรวงคมนาคม, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอดอนพุด เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๘)

แห่งที่ ๑ อยู่ในตำบลดงเตงาว เรียกว่า คลองตาเมฆ ต้นคลองอยู่ที่ตำบลโง้งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ไหลผ่าน หมู่ ๑ ๒ ๔ ตำบลดงเตงาว และ หมู่ ๕ ๖ ๗ ตำบลหนองมน เกษตรกรใช้แหล่งน้ำแห่งนี้ เพื่อการเกษตร และเป็นน้ำใช้ในครัวเรือน

แห่งที่ ๒ อยู่ในตำบลหนองมน เรียกว่า คลองหนองมน คลองนี้แยกมาจากแม่น้ำป่าสัก ไหลผ่านหมู่ ๑ – ๗ ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี คลองสายนี้จะมีน้ำไหลตลอดปี

แห่งที่ ๓ อยู่ในตำบลดงเตงาว เรียกว่า คลองแม่หนอง ต้นคลองอยู่ที่ตำบลโง้งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี แยกมาจากโครงการชลประทานโคกกระเทียม เกษตรกรใช้แหล่งน้ำแห่งนี้เพื่อการเกษตร

แห่งที่ ๔ อยู่ในตำบลบ้านหลวง เรียกว่า คลองลพบุรี ต้นคลองอยู่ที่ทุ่งบางกุ่ม อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

๑) คลองชัยนาท - ป่าสัก เป็นคลองชลประทานสายใหญ่ ซึ่งรับน้ำจากเขื่อนเจ้าพระยามาบรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยอยู่ในความดูแลของ โครงการชลประทานเริงราง มีคลองแยกสำหรับระบายน้ำให้เกษตรกรได้ใช้ในการเกษตรและอุปโภค ดังนี้

- คลอง ๒๓ ขวา (23R) ต้นคลองอยู่ที่ตำบลสร้างโคก อำเภอบ้านหมอ ไหลผ่านอำเภอบ้านหมอ ถึงตำบลดอนพุด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

- คลอง ๒๔ ขวา (24R) ต้นคลองอยู่ที่ตำบลบ้านร่อม อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไหลผ่านตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ผ่านตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

- คลอง ร.๗ ซ เดินเรียกคลองเริงราง ต้นคลองอยู่ที่ตำบลบางโหนด จะไหลผ่านตำบลบ้านหม้อ โคกใหญ่ ไร่ขวาง จนมาถึงอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี เกษตรกรใช้เพื่อการเกษตรและใช้อุปโภคบริโภค

๒) โครงการชลประทานโคกกระเทียม ต้นน้ำไหลจากตำบลบ้านหม้อ อำเภอบ้านหม้อ จังหวัดลพบุรี ผ่านทาง ตำบลดงตะงาว ถึงตำบลบ้านหลวง อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี โดยอยู่ในความดูแลของโครงการส่งน้ำโคกกระเทียม มีคลองแยกสำหรับระบายน้ำให้เกษตรกรได้ใช้ในการเกษตรและอุปโภค ดังนี้

- คลอง ๓ ซ้าย ๒๑ ขวา ต้นทางจากตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ผ่านทาง อบต.ดงตะงาว ตำบลบ้านหลวง จังหวัดสระบุรี

- คลอง ๒ ซ้าย ๒๑ ขวา ต้นทางจากตำบลโก่งธนู อำเภอเมือง จังหวัด ลพบุรี แยกไปยัง หมู่ ๙ ตำบลดงตะงาว ถึงหมู่ ๔ ตำบลดงตะงาว จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๙ แหล่งน้ำธรรมชาติอำเภอดอนพุด
(ที่มา : กรมชลประทาน , พ.ศ. ๒๕๖๕)

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอดอนพุด ประชากรมีอาชีพหลัก คือ การทำนา มีพื้นที่การเกษตร ๒๙,๘๒๐.๕๐ ไร่ (ร้อยละ ๘๓.๒๗ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานทั้งหมด (ที่มา: แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมด้านเกษตร

อำเภอดอนพุด มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๖๒ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๓๐ ราย และวิสาหกิจชุมชน ๑๕ แห่ง สมาชิก ๓๑๓ ราย

ตารางที่ ๖ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอดอนพุด ปี ๒๕๖๖

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืช อื่นๆ	รวม
ดอนพุด	๘,๒๒๒	๕,๓๘๑.๕๐	-	-	-	๓๘	๒๕	๖๘	๕,๕๑๒
บ้านหลวง	๖,๕๑๑	๔,๙๗๘	-	-	-	๑๕๐	๑๓๐	๑,๓๘๗	๖,๖๔๗
ไผ่หลิว	๑๐,๗๕๘	๙,๒๐๔	-	-	-	๒๖	๕๓	๖๗๕	๙,๙๕๘
ดงตะงาว	๙,๓๘๙	๗,๕๑๑	-	-	-	๕๖	๙๒	๔๖	๗,๗๐๕
พื้นที่รวม	๓๔,๘๘๐	๒๗,๐๗๔.๕๐	-	-	-	๒๗๐	๓๐๐	๒,๑๗๖	๒๙,๘๒๐.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด ,พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๗ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี)

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
ดอนพุด	๑	-	-	-	-	-	-	๑๐	-
บ้านหลวง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไผ่หลิว	๖	-	-	-	-	-	๗๐๐	-	-
ดงตะงาว	๕	๕๐	-	-	-	๕๐	-	-	-
รวมทั้งหมด	๑๒	๕๐	-	-	-	๕๐	๗๐๐	๑๐	-

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอดอนพุด ,พ.ศ. ๒๕๖๕๖

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์แห่ง คือ
- ชื่อโรงงาน..... ที่ตั้ง.....
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐานแห่ง คือ.....
- ชื่อโรงงาน..... ที่ตั้ง.....
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ
- ชื่อฟาร์มเซนทราโก ที่ตั้ง หมู่ ๔ ตำบลดอนพุด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลา ทะเล	ปลาน้ำ จืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำ อื่นๆ
ดอนพุด	-	-	-	-	-	-	-
บ้านหลวง	-	-	-	-	-	-	-
ไผ่หลิว	๓	-	-	-	๓	-	-
ดงตะงาว	๔	-	-	-	๒	-	๒
รวมทั้งหมด	๗	-	-	-	๕	-	๒

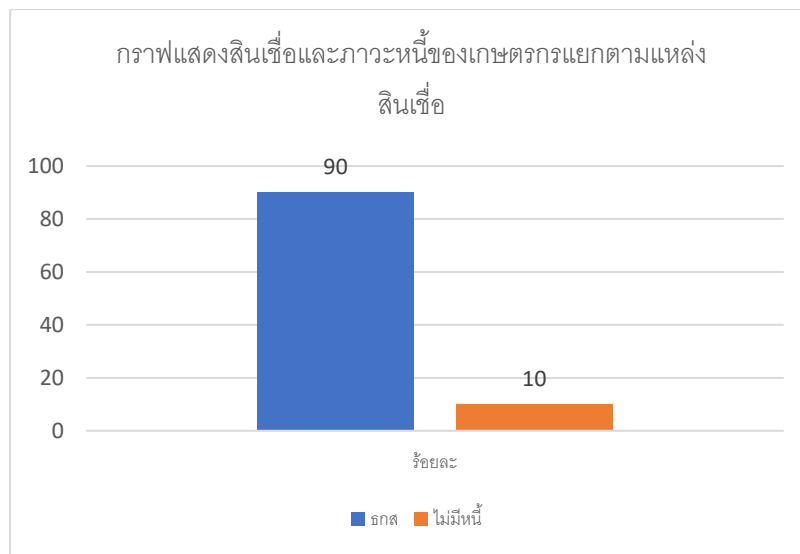
ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอดอนพุด ,พ.ศ. ๒๕๖๖

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรอำเภอดอนพุด ไม่ตกเกณฑ์ จปฐ ซึ่งรายได้บุคคลเฉลี่ยอยู่ที่ ๑๑๕,๕๘๒ บาท/คน/ปี (ข้อมูล จปฐ ๒๕๖๕) รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย ๒๖,๖๑๙ บาท/ปี (ข้อมูล จปฐ ๒๕๖๕) รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย ๒๑,๖๑๗ บาท/ปี (ข้อมูล จปฐ ๒๕๖๖) รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย ๙๘,๔๕๓ บาท/คน/ปี (ข้อมูล จปฐ ๒๕๖๖)

๓) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ภาวะหนี้สินเกษตรกรอำเภอดอนพุด เป็นหนี้อยู่กับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ ๙๐ และอีกร้อยละ ๑๐ ไม่เป็นหนี้

ภาพที่ ๑๐ แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี)

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสระบุรี /ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ในปี พ.ศ.๒๕๖๐ เท่ากับ ๒๓๖,๖๓๖ ล้านบาท และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวประชากรอยู่ที่ ๓๓๐,๗๕๐ บาท/คน/ปี อยู่ลำดับที่ ๑๐ ของประเทศ และ เป็นลำดับที่ ๒ ของภาคกลางตอนบน

ตารางที่ ๙ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสระบุรี ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ.๒๕๕๖-๒๕๖๐

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.				
	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐
ภาคเกษตร	๑๒,๘๐๒	๑๑,๖๕๘	๑๒,๐๕๙	๑๑,๘๔๖	๑๒,๔๔๗
ภาคบริการ	๕๐,๐๙๘	๕๑,๕๐๑	๕๔,๘๒๒	๕๙,๑๙๕	๖๑,๔๔๘
ภาคอุตสาหกรรม	๑๔๓,๑๙๗	๑๔๔,๙๐๑	๑๕๑,๗๘๐	๑๕๑,๗๘๐	๑๖๒,๗๔๑
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๒๐๖,๐๙๗	๒๐๘,๐๖๐	๒๑๘,๖๖๑	๒๑๘,๖๖๑	๒๓๖,๖๓๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๒๘๓,๒๖๑	๒๘๙,๙๙๘	๓๐๔,๙๐๒	๓๐๔,๙๐๒	๓๓๐,๗๕๐
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๗๑๗	๗๑๗	๗๑๗	๗๑๗	๗๑๕

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๒

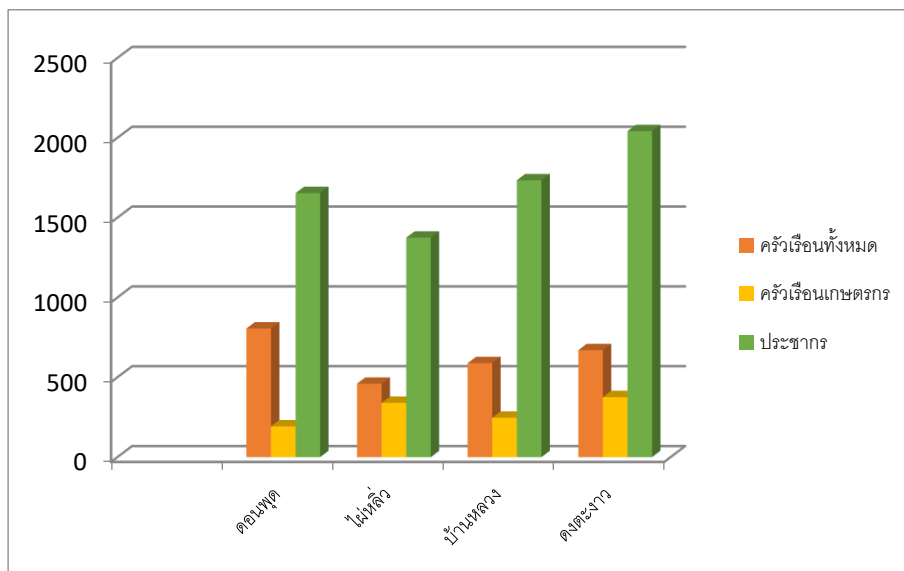
๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอดอนพุด มีประชากรทั้งสิ้น ๖,๘๐๕ คน จำนวนครัวเรือน ๒,๕๒๕ ครัวเรือน เป็นชาย ๓,๓๑๑ คน หญิง ๓,๔๙๔ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๑๐ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอดอนพุด

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ดอนพุด	๘๐๖	๑๙๓	๘๔๒	๘๑๒	๑,๖๕๔
๒	ไผ่หลิว	๔๖๐	๓๔๐	๖๕๘	๗๑๗	๑,๓๗๕
๓	บ้านหลวง	๕๘๙	๒๔๗	๘๓๙	๘๙๕	๑,๗๓๔
๔	ดงตะงาว	๖๗๐	๓๗๖	๙๗๒	๑,๐๗๐	๒,๐๔๒
รวม		๒,๕๒๕	๑,๐๙๐	๓,๓๑๑	๓,๔๙๔	๖,๘๐๕

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอดอนพุด ,พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๑ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖.๔ การศึกษา

อำเภอดอนพุด มีสถานศึกษา หรือโรงเรียนทั้งสิ้น ๗ แห่ง แยกออกเป็น

๑. โรงเรียนอนุบาล จำนวน ๓ แห่ง คือ

๑.๑ ศูนย์เด็กเล็กเทศบาลตำบลดอนพุด

๑.๒ ศูนย์เด็กเล็กตำบลบ้านหลวง

๑.๓ ศูนย์เด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลดงตะงาว

๒. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ๓ แห่ง คือ

๒.๑ โรงเรียนอนุบาลดอนพุด (พิพัฒน์ดวงราษฎร์บำรุง)

๒.๒ โรงเรียนวัดดอนทอง (ราษฎร์ร่วมจิต)

๒.๓ โรงเรียนวัดช้าง

๓. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น-..... แห่ง คือ

๓.๑-.....

๔. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง คือ

๔.๑ โรงเรียนดอนพุดวิทยา

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

๑) โรงพยาบาลชุมชน ๑ แห่ง

๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง

๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๕ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

๑.๒.๑ คลินิกแพทย์-.....แห่ง

๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล.....-.....แห่ง

๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๒ แห่ง

๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ.....-.....แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน ๓ คน

๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน ๑ คน

๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน ๒ คน

๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๑๕ คน

๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๑๐ คน

๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๘๐ คน

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ประชากรอำเภอดอนพุด นับถือศาสนาพุทธทั้งอำเภอ ประมาณร้อยละ ๑๐๐

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

- ประเพณีกำฟ้า เป็นงานบุญพื้นบ้านอย่างหนึ่งของชาวไทยพวนโดยเชื่อกันว่า เมื่อได้มีการทำบุญ ประกอบพิธีกรรมตั้งบายศรีและประกาศขอพรจากเทวดาผู้รักษาผากฟ้า แล้วเทวดาจะบันดาลให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล สาเหตุที่เกิดประเพณีกำฟ้า เพราะชาวไทยพวนมีอาชีพทำนาจึงมีวิถีชีวิตผูกพันกับฟ้า ไม่กล้าทำให้ฟ้าพิโรธ เพราะกลัวว่าฟ้าจะไม่ตกต้องตามฤดูกาล หรือฟ้าจะผ่าคนตาย เพื่อผีฟ้าเทวดามีความพึงพอใจ ยังเป็นการแสดงความขอบคุณผีฟ้าที่ประทานฝนให้ตกต้องตามฤดูกาล ซึ่งหมายถึงความชุ่มชื้น ความอุดมสมบูรณ์ ความมีชีวิตของคน สัตว์และพืชต่างๆ จึงเกิดเป็นประเพณีกำฟ้าขึ้น แต่เดิมนักทำฟ้างัดกำหนดเอาวันที่มีผู้ได้ยินเสียงฟ้าร้องครั้งแรกในเดือน ๓ เป็นวันเริ่มประเพณีกำฟ้า เพราะเชื่อกันว่าเป็นวันที่ฟ้าเปิดประตูน้ำ แต่การยึดถือในวันดังกล่าวมักมีข้อผิดพลาดเกิดการโต้แย้ง กัน เนื่องจากบางคนไม่ได้ยินเสียงฟ้าร้อง ต่อมาได้กำหนดเอาวันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๓

เป็นวันเตรียมงาน วันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันกำฟ้า สัตว์เลี้ยงที่เคยใช้งานก็จะให้หยุดการทำงาน ในวันนี้อาใครทำงานชาวไทยพวนเชื่อว่าเกิดพิบัติต่างๆ ฟ้าจะลงโทษโดยถูกฟ้าผ่า ห้ามไม่ให้พูดคำหยาบคาย ในช่วงเวลากำฟ้า ผู้สูงอายุในครอบครัวจะคอยฟังฟ้าร้อง เพื่อพยากรณ์ความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพในหมู่บ้าน โดยปัจจุบันยังถือปฏิบัติกันที่ตำบลไผ่หลิว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

- ประเพณีสารท เทศกาลทำบุญในวันสิ้นเดือน ๑๐ โดยนำพืชพรรณธัญญาหารแรกเก็บเกี่ยวมาปรุงเป็นข้าวทิพย์ และข้าวมธุปายาสถวายพระสงฆ์ จะตรงกับวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ของทุกปี งานบุญประเพณีสารทเป็นการแสดงความกตัญญูทเวที่ต่อบรรพชนผู้มีพระคุณ เพราะเชื่อกันว่าญาติที่ล่วงลับไปแล้วจะมีโอกาสได้กลับมารับส่วนบุญจากญาติพี่น้องที่ยังมีชีวิตอยู่ และญาติจะได้รับส่วนบุญได้เต็มที่ มีโอกาสหมั่นกรมน ได้ไปเกิดหรือมีความสุข

- ประเพณีกวนข้าวทิพย์ เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหตุการณ์ที่นางสุชาดาได้กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ แล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ ๑ วัน โดยถือว่ามีผลานิสงฆ์มาก ด้วยเหตุนี้ชาวพุทธจึงพร้อมใจกันกวนข้าวทิพย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เทิดทูนพระเกียรติคุณด้วยความกตัญญูทเวที่ตาธรรม ข้าวทิพย์มธุปายาสนี้เชื่อกันว่า เมื่อทำครบถ้วนตามพิธีแล้ว จะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภค สมควรจะเช่นสรวงเทพารักษ์ ผู้ที่ได้บริโภคข้าวทิพย์แล้ว จะประสบโชคลาภต่างๆ นานา ปราศจากโรคพยาธิ ภัยพิบัติ ประสบสิ่งที่เป็นมงคล

- ประเพณีปิดทองไหว้พระวัดหนองมน เดือน ๑๑ แรม ๒ ค่ำ และแรม ๓ ค่ำ ของทุกปี

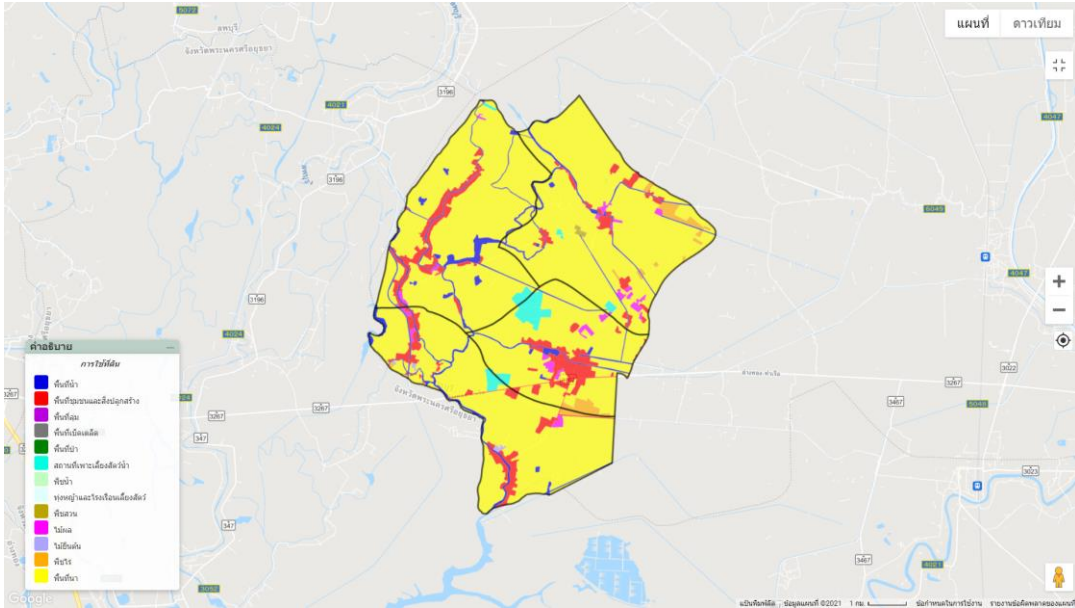
- ประเพณีแข่งเรือยาววัดหนองมน เดือน ๑๑ แรม ๓ ค่ำ ของทุกปี

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

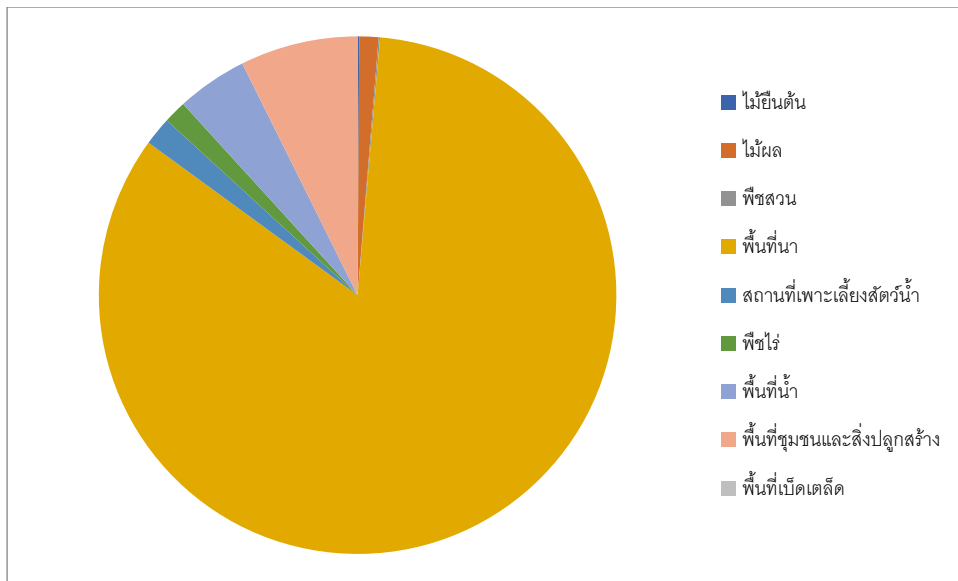
อำเภอดอนพุด มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่นา จำนวน ๒๙,๙๕๓ ไร่ ร้อยละ ๘๓.๖๔ รองลงมาคือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน ๒,๖๓๐ ไร่ ร้อยละ ๗.๓๔ และพื้นที่น้ำ จำนวน ๑,๕๘๔ ไร่ ร้อยละ ๔.๔๒

ตารางที่ ๑๑ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	-	-
พืชไร่	๕๑๑	๑.๔๓
ไม้ยืนต้น	๓๖	๐.๑๐
ไม้ผล	๔๓๐	๑.๒๐
พืชสวน	๓๑	๐.๐๙
พื้นที่นา	๒๙,๙๕๓	๘๓.๖๔
พื้นที่น้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๖๓๕	๑.๗๗
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	-	-
พื้นที่ลุ่ม	-	-
พื้นที่น้ำ	๑,๕๘๔	๔.๔๒
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๒,๖๓๐	๗.๓๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๒	๐.๐๑

ภาพที่ ๑๒ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอดอนมุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๓ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอดอนมุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๖)

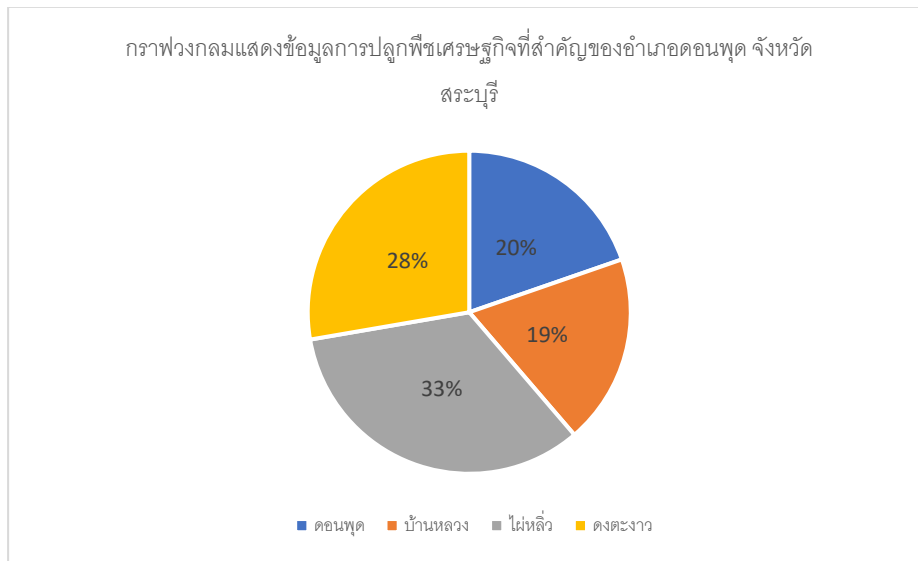
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอดอนมุด พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๒๖,๔๘๓.๕ ไร่ รองลงมา คือ ผัก มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๓๐๐ ไร่ และไม้ผล มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒๗๐ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี											รวมทั้งหมด
		ข้าว	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	สับปะรด	ผัก	หญ้าเลี้ยงสัตว์	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผล	ไม้ดอกไม้ประดับ	
ดอนพุด	๘,๒๒๒	๕,๓๘๑.๕๐					๒๕				๓๘		๕,๔๔๔.๕๐
บ้านหลวง	๖,๕๑๑	๔,๙๗๘					๑๓๐				๑๕๐		๕,๒๕๘
ไผ่หลิว	๑๐,๗๕๘	๙,๒๐๔					๕๓				๒๖		๙,๒๘๓
ดงตะงาว	๙,๓๘๙	๗,๕๑๑					๙๒				๕๖		๗,๖๕๙
รวม	๓๔,๘๘๐	๒๗,๐๗๔.๕๐					๓๐๐				๒๗๐		๒๗,๖๔๔.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๔ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอดอนพุด มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๓ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม/เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	กลุ่มเกษตรกรทำนาดอนพุด	นางมณีนีร์ตน กิรติมาก	ข้าวไรซ์เบอร์รี่	๑๑๕	๓	ดอนพุด
๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนทอง	นางฉันทนา ดารา	น้ำนมข้าวโพด	๕๒	๕	ดงตะงาว
๓	ผลิตภัณฑ์ทองเหลือง	นายเบิ้ม เสือคู่ย์	ทองเหลือง	๖๔	๖	ไผ่หลิว
๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแชมพูสมุนไพร ม.๑ ต.บ้านหลวง	นางจำลอง เข้มกั๊ต	แชมพูสมุนไพร	๕๙	๑	บ้านหลวง

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ ๑๔ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑
เครื่องดื่ม	๑
ผ้า เครื่องแต่งกาย	-
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑
รวม	๔

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนพุด ,พ.ศ. ๒๕๖๕

ตารางที่ ๑๕ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอดอนพุด

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
วิสาหกิจชุมชนบ้านอ้อมแก้ว	๙	๖	ไผ่หลิว	๑๐	นางวัฒนาศมน มานะดี
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนทอง	๕๒/๑	๕	ดงตะงาว	๑๕	นางฉันทนา ดารา
วิสาหกิจชุมชนร้านค้าชุมชน ม.๓ ต.บ้านหลวง	๕๕	๓	บ้านหลวง	๒๔	นายสุรัตน์ จำเนียรธรรม
วิสาหกิจชุมชนเสื้อผ้าสำเร็จรูป	๘	๑	ดอนพุด	๑๐	นางสาวสกุลตรา ทองทา
วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรสระบุรี จำกัด	๓๑	๑	ไผ่หลิว	๓๑	นางบังอร กองทิพย์
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมข้าวชุมชนตำบลดอนพุด	๕๐	๒	ดอนพุด	๑๘	นางนงลักษณ์ ศิลา
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรรวมใจ	๔๒	๑	ไผ่หลิว	๗	นางฉวีล ปานประทีป
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษตำบลบ้านหลวง	๔๖	๔	บ้านหลวง	๑๕	นางสาวเบญจรัตน์ จำเนียรสุข
วิสาหกิจชุมชนศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาล ต.ดอนพุด	๑๕๙	๒	ดอนพุด	๗	นางรวิวรรณ เวชกิจ
วิสาหกิจชุมชนศูนย์เรียนรู้เกษตรยั่งยืนและพืชสมุนไพรโคกโพธิ์ ต.ดงตะงาว	๒	๒	ดงตะงาว	๗	นางสาวกฤตยา บุญยืน
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้านดอนพุด	๑๑๑	๑	ดอนพุด	๒	นายกิตติชนม์ เอี่ยมสุวรรณ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มนาแปลงใหญ่ชาวดงเข้มแข็งตำบลดงตะงาว	๒๙	๘	ดงตะงาว	๑๘	นายอรรถกรรณ์ อ่องชาติ
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวโคกโพธิ์สามัคคี ต.ดงตะงาว	๓๑	๒	ดงตะงาว	๓๐	นายบุญเชิด วัตแก้ว
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลดอนพุด	๘๑	๑	ดอนพุด	๕๙	นายพันธุ์ทิพย์ พันธุ์แก้ว
วิสาหกิจชุมชนดอนพุดสมุนไพรไทย	๑๒๘	๒	ดอนพุด	๗	นางราศี พันธุ์แก้ว
วิสาหกิจชุมชนขนมไทยบ้านนอกจากข้าวเจ๊กเขยเส้าไห้	๑๗	๗	บ้านหลวง	๗	นายมนตรี สัมแก้ว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนทอง	๕๒	๕	ดงตะงาว	๒๕	นางฉันทนา ดารา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไผ่หลิว	๑๐๗	๓	ไผ่หลิว	๑๐	นางสาวพัชรินทร์ โฉมงาม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแชมพูสมุนไพร ม.๑ ต.บ้านหลวง	๕๙	๑	บ้านหลวง	๑๐	นางจำลอง เข้มกลัด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
สหกรณ์แปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรสระบุรี จำกัด	๓๑	๑	ไผ่หลิว	๓๑	นางบังอร กองทิพย์

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระบุรี ,พ.ศ.๒๕๖๖

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครั้วเรื่อนเกษตรกร

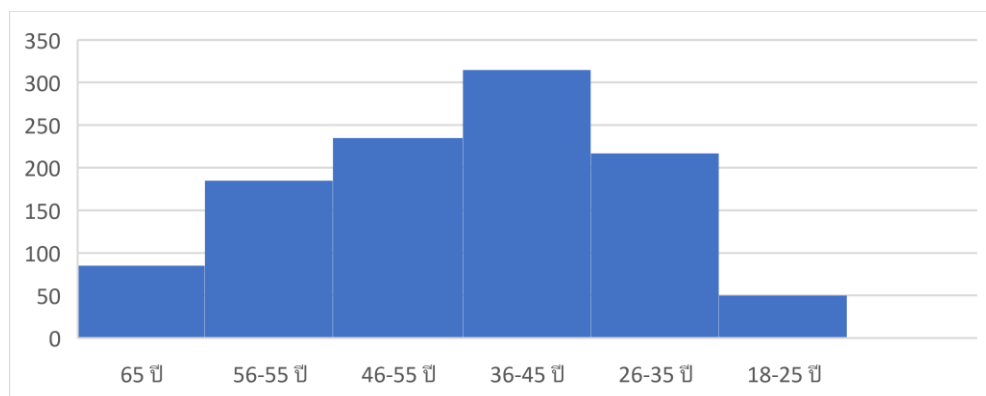
อำเภอดอนพุด มีครั้วเรื่อนเกษตรกร จำนวน ๑,๐๘๗ ครั้วเรื่อน โดยมีหัวหน้าครั้วเรื่อนเกษตรกร อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๓๑๕ ครั้วเรื่อน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙๓ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖ และอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงหัวหน้าครั้วเรื่อนจำแนกตามอายุ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรื่อน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๘๕	๗.๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๑๘๕	๑๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๒๓๕	๒๑.๖
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๑๕	๒๘.๙๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๑๗	๒๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๕๐	๔.๖
รวม	๑,๐๘๗	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ. ๒๕๖๖

แผนภูมิภาพแสดงหัวหน้าครั้วเรื่อนจำแนกตามอายุ

ภาพที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครั้วเรื่อนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ.๒๕๖๖)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๙๑๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๑๗๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๘

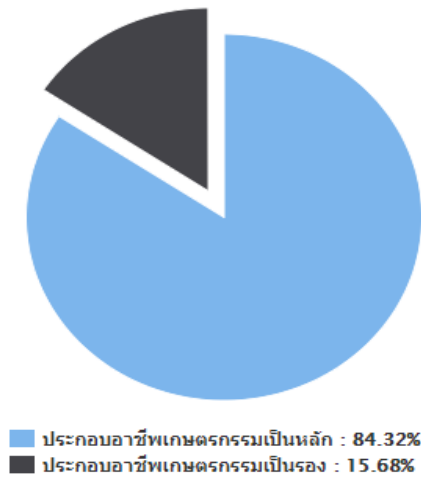
ตารางที่ ๑๙ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๙๑๗	๘๔.๓๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๗๐	๑๕.๖๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

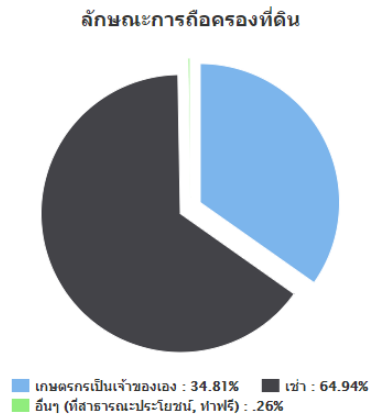
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอดอนพุด ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔๐๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๑ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖ และเช่า จำนวน ๗๖๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๙๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๔๐๙	๓๔.๘๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓	๒๖
เช่า	๗๖๓	๖๔.๙๔

ที่มา : รายงานฐานข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกรสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

แผนกราฟวงกลมแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

เกษตรกรอำเภอดอนพุด มีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๗๓ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐ และเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๔๐๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๗๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๔๐๘	๐	๒	๓	๔๐๙

ที่มา : รายงานฐานข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกรสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

กราฟวงกลมแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์

ภาพที่ ๑๘ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : รายงานฐานข้อมูลระบบทะเบียนเกษตรกรสำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอดอนพุด มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๖๒ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๕ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๒ กลุ่ม สมาชิก ๓๐ ราย และวิสาหกิจชุมชน ๑๕ แห่ง สมาชิก ๓๑๓ ราย

ตารางที่ ๒๒ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ดอนพุด	๑	๒๗	-	-	๑	๑๕	๕	๑๑๕	-	-	-	-
บ้านหลวง	-	-	-	-	-	-	๓	๔๖	-	-	-	-
ไผ่หลิว	๑	๓๐	-	-	-	-	๓	๔๗	๑	๓๑	-	-
ดงตะงาว	๕	๑๒๔	๑	๒๕	๑	๑๕	๔	-	-	-	-	-
รวม	๗	๓๖๒	๑	๒๕	๒	๓๐	๑๕	๓๑๓	๑	๓๑	-	-

ที่มา : รายงานสรุปจำนวนสถาบันเกษตรกร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอดอนพุด มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๐ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๔ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฎิรูป	
ดอนพุด	-	๕	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
บ้านหลวง	-	๑	-	๑	๑	-	-	-	-
ไผ่หลิว	๑	๓	๑	-	๑	๑	-	-	-
ดงตะงาว	-	๑	๑	-	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๑๐	๓	๒	๔	๒	-	-	-

ที่มา : ทำเนียบศูนย์ ศพก.และศูนย์เครือข่าย สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอดอนพุด มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๘ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๒๘ ราย และรองลงมาคือหมอดินอาสา ๑ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสา มากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๔ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ดอนพุด	-	๑	๑	๑	๑	๕	-	-	-
บ้านหลวง	-	-	๓	๑	๑	๗	-	-	-
ไผ่หลิว	-	๑	๑	๒	๑	๗	-	๑	-
ดงตะงาว	๑	-	๒	๓	๑	๙	-	-	-
รวม	๑	๒	๗	๗	๔	๒๘	-	๑	-

ที่มา : รายงานสรุปจำนวนอาสาสมัครเกษตร (อกม.) อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอดอนพุด มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอดอนพุด มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๑ คน

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
ดอนพุด	๓ ราย	๑.นายมนูญ เอ็มกลม ๒.นายสิงห์ สุวรรณเย็น ๓.นางมณีรัตน์ กิรติมาก	หมู่ ๓ ต.ดอนพุด อ.ดอนพุด จ.สระบุรี ๑๑ หมู่ ๒ ต.ดอนพุด อ.ดอนพุด จ.สระบุรี ๑๑๕ หมู่ ๓ ต.ดอนพุด อ.ดอนพุด จ.สระบุรี
บ้านหลวง	๓ ราย	๑.นายสมบุญ พูลผล ๒.นางจรรย์รณ เชื้อก๊อด ๓.นางสมถวิล สัมแก้ว	๗๙ หมู่ ๕ ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด จ.สระบุรี ๕๙ หมู่ ๑ ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด จ.สระบุรี ๑๗/๑ หมู่ ๗ ต.บ้านหลวง อ.ดอนพุด จ.สระบุรี
ไผ่หลิว	๒ ราย	๑.นายเบิ้ม เสือคู่ ๒.นางประจวบ แป้นทอง	๖๔ หมู่ ๖ ต.ไผ่หลิว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี ๔/๒ หมู่ ๗ ต.ไผ่หลิว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี
ดงตะงาว	๓ ราย	๑.กัลยา รักชาติ ๒.นางสมหมาย เรืองขจร ๓.นางฉันทนา ดารา	๙๔ หมู่ ๖ ต.ดงตะงาว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี ๕๕ หมู่ ๖ ต.ดงตะงาว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี ๕๒ หมู่ ๖ ต.ดงตะงาว อ.ดอนพุด จ.สระบุรี
รวม	๑๑ ราย		

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางประจวบ แป้นทอง

บ้านเลขที่ : ๔/๒ หมู่ ๗ ตำบลไผ่หลิว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

สถานการณ์ของพื้นที่ : ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และพื้นที่มากกว่าร้อยละ ๘๐ ของชุมชน เป็นพื้นที่เหมาะสมกับการทำนา (S๑) แต่เกษตรกรในพื้นที่ยังประสบปัญหาในการทำนา เช่น โรคแมลง ข้าววัชพืช ต้นทุนการทำนาสูง

แนวทางการพัฒนา : ลดต้นทุนการทำนา โดยวิธีการลดเมล็ดพันธุ์ข้าว ผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง อีกทั้งนำหมักสมุนไพร ไส้แมลง รวมทั้งหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการทำนา เพื่อลดต้นทุนการผลิตและรักษาสิ่งแวดล้อม

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เทคโนโลยีการลดต้นทุนการทำนา

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง

๒. ลดต้นทุนด้วยปุ๋ยชีวภาพ PGPR

๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

หลักสูตรบังคับ : ๑. ศัตรูพืชและการบริหารจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

๒. การเตรียมเมล็ดพันธุ์ที่ดี

๓. การเจริญเติบโตและวัฏจักรชีวิตของข้าว

หลักสูตรเสริม : ๑. การทำบัญชีครัวเรือน-บัญชีต้นทุนอาชีพ

๒. การทำแผนการผลิตรายบุคคล IFPP

๓. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว

๔. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามวิถีสหกรณ์

ศูนย์เครือข่าย : จำนวน ๑๐ ศูนย์

ตารางที่ ๒๖ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลไผ่หลิว	การจัดการแมลงศัตรูพืช	๗	ไผ่หลิว	นางปองปรีดา บุญอนันต์	๐๘๗-๕๐๑๐๙๑๓
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดงตะงาว	การป้องกันกำจัดแมลง ศัตรูพืช และโรคพืช	๔	ดงตะงาว	นายสมนึก จำเนียรทรง	๐๘๒-๐๗๔๕๓๖๕
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ตำบลดอนพุด	การป้องกันกำจัดแมลง ศัตรูพืช และโรคพืช	๓	ดอนพุด	นายบุญส่ง รอดเรือง	๐๘๙-๘๐๗๔๐๓๖
๔	ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายกลุ่ม ผู้ผลิตข้าวไรซ์เบอร์รี่เพื่อ สุขภาพ	ศูนย์เรียนรู้การผลิตข้าว ปลอดภัย และแปรรูปข้าว	๓	ดอนพุด	นางมณีนรัตน์ กิรติมาก	๐๘๗-๑๑๕๔๔๔๓
๕	ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ชุมชน	การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ ดิน เพื่อลดต้นทุน	๕	บ้านหลวง	นายเดชา เสาโท	๐๘๕-๑๘๓๘๗๔๒

๖	ศูนย์สาธิตเศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลตำบลดอนพุด	ศูนย์เรียนรู้การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร	๓	ดอนพุด	นางทัศนาว จันทศิริ	๐๖๕-๕๑๗๖๓๙๔
๗	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินอำเภอดอนพุด	ศูนย์เรียนรู้การจัดการที่ดิน/เศรษฐกิจพอเพียง	๑	ดอนพุด	นายสิงห์ สุวรรณเย็น	๐๘๖-๕๖๓๓๙๐๒
๘	ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้การผลิตเห็ดขอนขาวและแปรรูปเห็ด	๒	ไผ่หลิว	นายไสว ธรรมจารย์	๐๘๔-๗๗๒๗๕๔๗
๙	วิสาหกิจชุมชนบ้านอ้อมแก้ว ตำบลไผ่หลิว	ศูนย์เรียนรู้การเกษตรผสมผสาน	๖	ไผ่หลิว	นางวัฒนาศมน มานะดี	๐๘๖-๓๒๖๔๘๒๖
๑๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดอนทอง	ศูนย์เรียนรู้การแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร	๕	ดงตะงาว	นางฉันทนา ดารา	๐๘๕-๙๙๖๖๗๖๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ ๑๙ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว

อำเภอดอนพุด มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่

แผนการผลิตรายกลุ่มของ...นาแปลงใหญ่ตำบลดอนพุด

ที่อยู่...หมู่ ๓ ตำบลดอนพุด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี...

กิจกรรม.....ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตข้าวเพิ่มมูลค่าสินค้า.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๖๒๒ บาท/ไร่ เป็น ๔,๘๙๘ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๙๐๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๐๘๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๓,๘๙๘ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ขอรรับรองมาตรฐาน GAP ข้าว
๒. แปรรูปผลผลิตจากนาแปลงใหญ่
๓. เชื่อมโยงการผลิตและการตลาด

ตารางที่ ๒๗ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลดอนพุด จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย (ไร่)	ประมาณการ รายได้ (ไร่)		
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
๑.การบริหารจัดการเพื่อการผลิต																
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←→															
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←→														
๑.๓ ตรวจวิเคราะห์ดิน	←→												๕๐๐			
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←→									๖๐๐		
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←→															
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์				←→										๕๐๐		
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม																
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม	←→															
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←															
๓.การบริหารจัดการตลาด																
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด							←→									
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม							←→									
๔.การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่																
๔.๑ การเพาะปลูก					← นาปี →								← นาปรัง →		นาปี ๓,๘๙๘ นาปรัง ๔,๘๘๔	
๔.๒ การเก็บเกี่ยว		← นาปรัง →							← นาปี →						นาปี ๘,๕๐๐ นาปรัง ๘,๓๐๐	
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←→												๒๕,๐๐๐			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่ข้าวตำบลดงตะงาว (กลุ่มโคกโพธิ์สามัคคี)

ที่อยู่.....หมู่ ๒ ตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี.....

กิจกรรม.....ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตข้าวเพิ่มมูลค่าสินค้า.....

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๒๑๙ บาท/ต่อไร่ เป็น ๓,๕๗๖ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๘๐๐ กก./ไร่ เป็น ๙๖๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๕๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการรายจ่าย ๓,๕๗๖ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ขอรับรองมาตรฐาน GAP ข้าว
๒. แปรรูปผลผลิตจากนาแปลงใหญ่
๓. พัฒนาการบริหารงานกลุ่ม

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลดงตะงาว(กลุ่มโคกโพธิ์สามัคคี) จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย (ไร่)	ประมาณการ รายได้ (ไร่)	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การบริหารจัดการเพื่อการผลิต															
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←	→													
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←	→												
๑.๓ ตรวจวิเคราะห์ดิน	←	→													
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←	→							๖๐๐		
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←	→													
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์				←	→								๕๐๐		
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม															
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม	←	→													
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←											→			
๓.การบริหารจัดการตลาด															
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด							←	→							
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม							←	→							
๔.การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่															
๔.๑ การเพาะปลูก					←	→						←	→	นาปี ๓,๕๗๖ นาปรัง ๔,๔๘๔	
๔.๒ การเก็บเกี่ยว			←	→					←	→					นาปี ๗,๕๐๐ นาปรัง ๘,๓๐๐
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←													๓๐,๐๐๐	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖

แผนการผลิตรายกลุ่มของ แปลงใหญ่...นาแปลงใหญ่ชาวดงเข้มแข็งตำบลดงตะงาว

ที่อยู่...หมู่ ๘ ตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี.....

กิจกรรม.....ลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตข้าว..

เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๙๘๕ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔,๐๘๘ บาท (๒๐%)

- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๙๐๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๐๖๐ กก./ไร่ (๒๐%).....
- เป้าหมายรายได้ ๘,๕๐๐ บาท/ไร่.....
- ประมาณการกระจาย ๔,๑๘๘ บาท/ไร่.....

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. พัฒนาการบริหารงานกลุ่ม
๒. ลดต้นทุนการผลิตข้าว
๓. การจัดการแปลงนาอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ชาวดงเข้มแข็งตำบลดงตะงาว จังหวัดสระบุรี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย (ไร่)	ประมาณการ รายได้ (ไร่)	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
๑.การบริหารจัดการเพื่อการผลิต															
๑.๑ อบรมให้ความรู้ด้านการผลิตข้าว	←		→												
๑.๒ อบรมให้ความรู้ด้านการจัดทำบัญชี		←		→											
๑.๓ ตรวจวิเคราะห์ดิน	←		→												
๑.๔ ดำเนินการจัดหาปุ๋ย					←				→					๖๐๐	
๑.๕ การผลิตปุ๋ยหมัก	←		→												
๑.๖ การผลิตสารชีวภัณฑ์				←					→					๕๐๐	
๒.การบริหารจัดการกลุ่ม															
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในเรื่องการจัดการกลุ่ม	←		→												
๒.๒ ประชุมสมาชิกกลุ่ม	←												→		
๓.การบริหารจัดการตลาด															
๓.๑ ถ่ายทอดความรู้ด้านการตลาด								←		→					
๓.๒ ทำแผนธุรกิจของกลุ่ม								←		→					
๔.การผลิตข้าวของกลุ่มแปลงใหญ่															
๔.๑ การเพาะปลูก								←		→				←	→
														←	→
๔.๒ การเก็บเกี่ยว														←	→
														←	→
๔.๓ รายได้จากแหล่งอื่นๆ (การรับจ้างทางการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป)	←													→	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖

ตารางที่ ๓๐ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	ชื่อกกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	ดอนพุด	นาแปลงใหญ่ตำบลดอนพุด	ข้าว	๙๓	๓,๑๐๔	นายพันธุ์ทิพย์ พันธุ์แก้ว	๐๘๑-๙๙๔๔๒๑๔
๒	ดงตะงาว	โคกโพธิ์สามัคคี	ข้าว	๓๖	๗๙๔	นายบุญเชิด วัตแก้ว	๐๘๑-๒๙๑๖๕๙๙
๓	ดงตะงาว	ชาวดงเข้มแข็ง	ข้าว	๗๔	๑,๕๔๕	นายอรังค์กรณ์ อ่องชาติ	๐๙๔-๕๙๔๖๒๙๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด , พ.ศ.๒๕๖๖

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

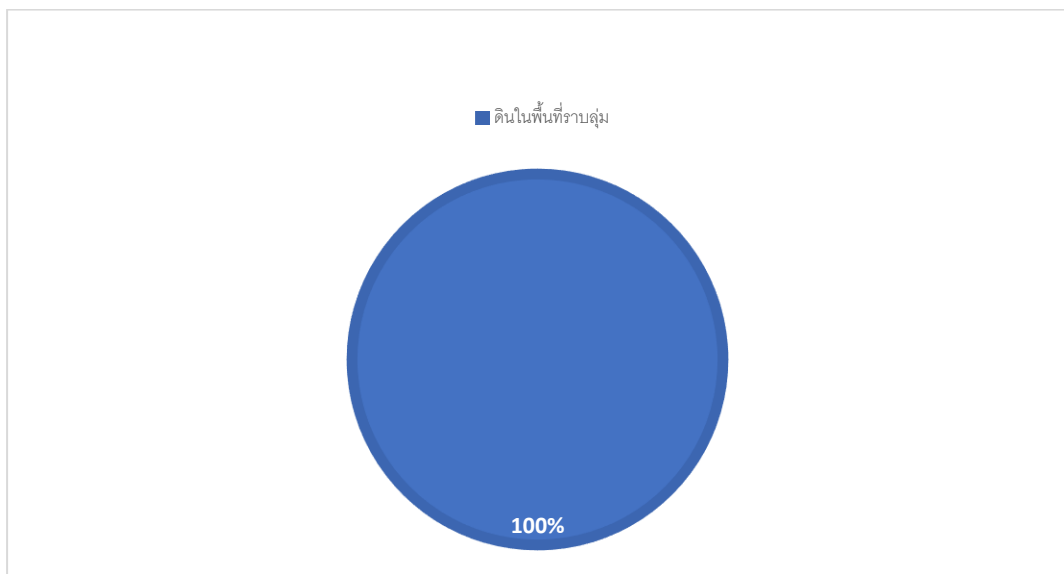
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอดอนพุด ส่วนใหญ่เป็นดินในพื้นที่ราบลุ่ม ที่เหมาะแก่การปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๑ แสดงทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

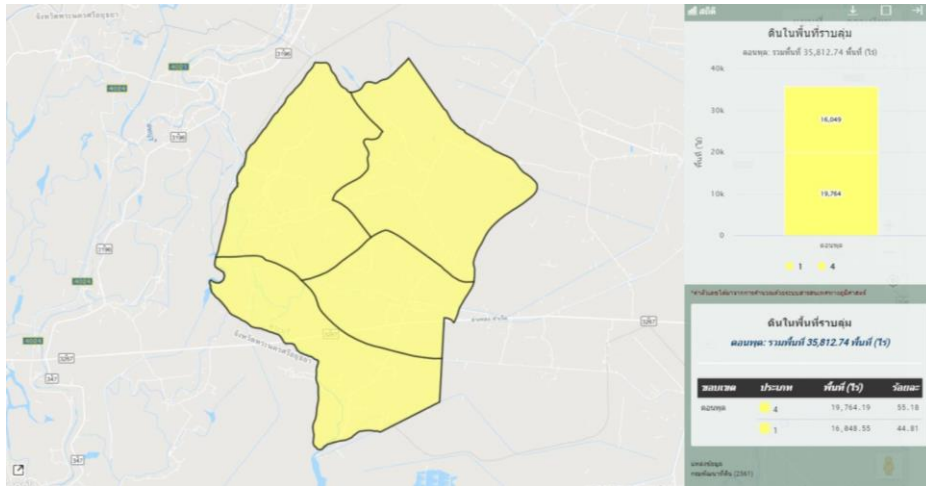
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๒๙,๙๕๓	๑๐๐

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๑ แผนที่แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๖)

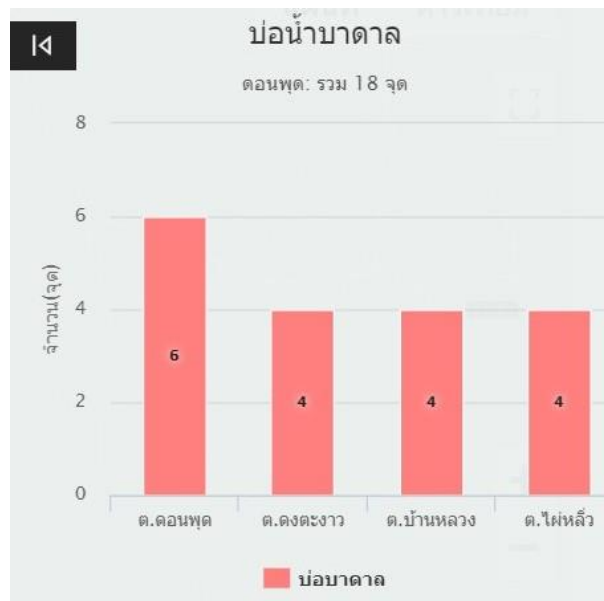
๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอดอนพุด เป็นพื้นที่อาศัยน้ำชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก ๘๗ % ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

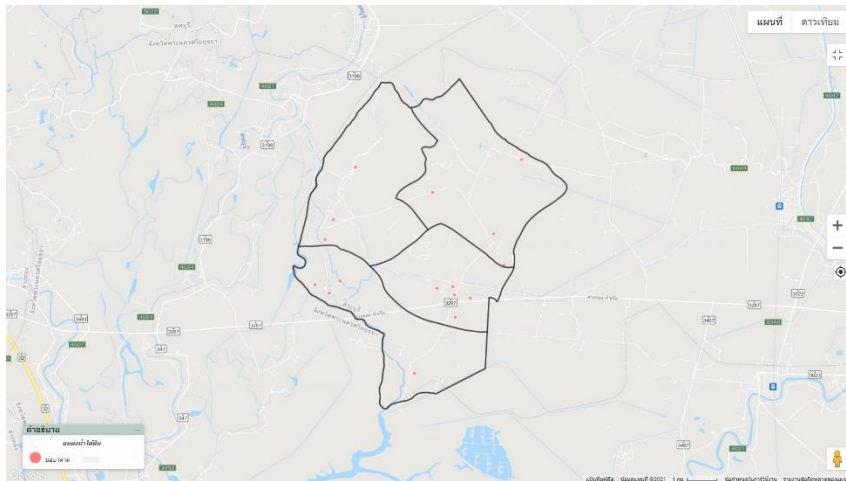
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี รวมทั้งสิ้น ๑๘ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ดังนี้

- ตำบลดอนพุด จำนวน ๖ บ่อ
- ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๔ บ่อ
- ตำบลไผ่หลิว จำนวน ๔ บ่อ
- ตำบลดงตะงาว จำนวน ๔ บ่อ

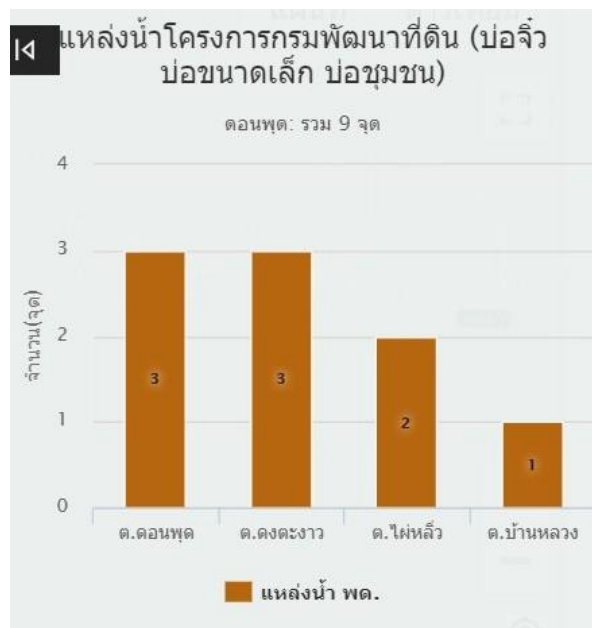

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

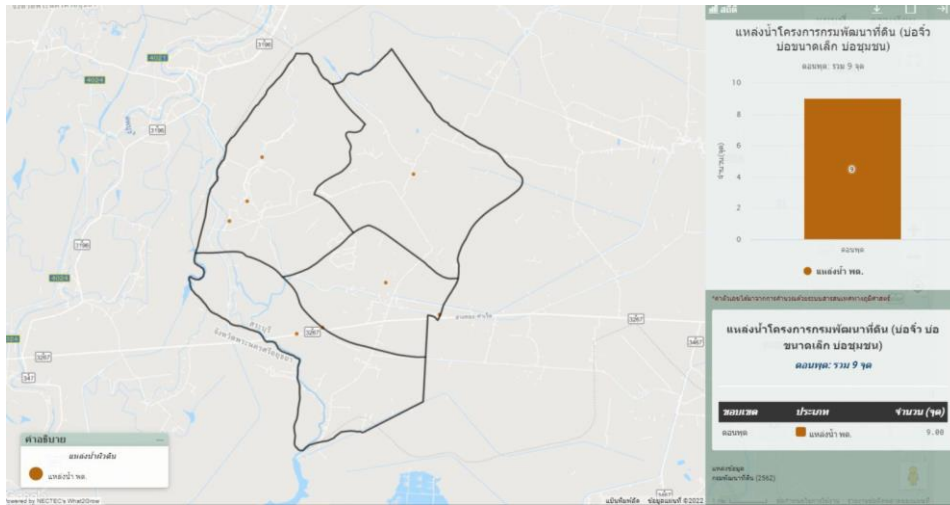

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน จะได้รับการเติมจากฝน อำเภอดอนพุดมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๙ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๐ แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน ๒ แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน ๐ แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ๐ แห่ง

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๕ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)

- ไม่มี

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

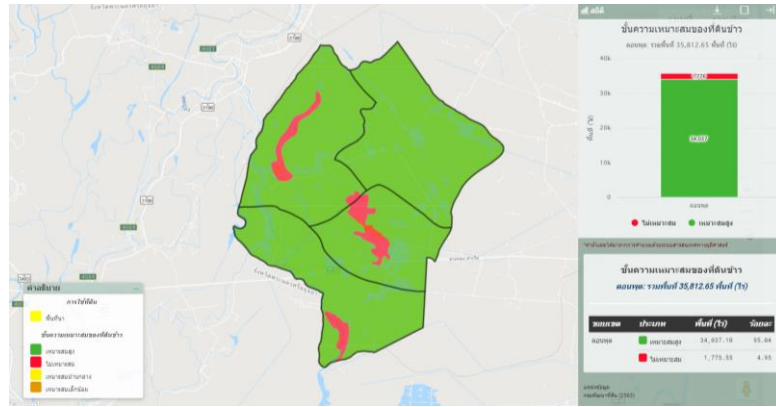
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๓๕,๖๖๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๔,๐๓๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๐๔ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๖๒๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๕

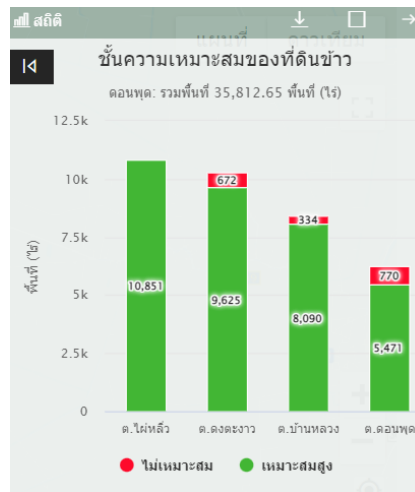
ตารางที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก(S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	
ดอนพุด	๕,๔๗๑	-	-	๓๗๐	๖,๒๔๑
บ้านหลวง	๘,๐๙๐	-	-	๓๓๔	๘,๔๒๔
ไผ่หลิว	๑๐,๘๕๑	-	-	-	๑๐,๘๕๑
ดงตะงาว	๙,๖๒๕	-	-	๖๗๒	๑๐,๒๙๗
รวมอำเภอ	๓๔,๐๓๗	-	-	๑,๖๒๖	๓๕,๘๑๒.๖๕

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอดอนพุด (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว อำเภอดอนพุด (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

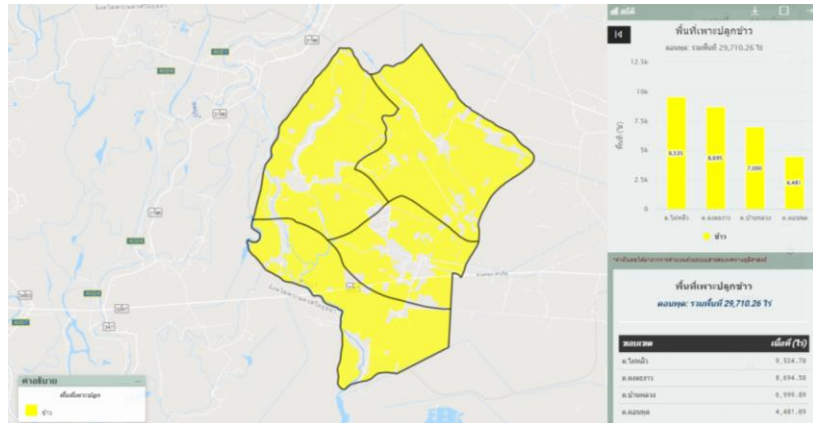
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ข้าว จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลไผ่หลิว จำนวน ๙,๕๓๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลดงตะงาว จำนวน ๘,๖๙๕ ไร่ ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๗,๐๐๐ ไร่ และตำบลดอนพุด จำนวน ๔,๔๘๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	ไผ่หลิว	๙,๕๓๕
๒	ดงตะงาว	๘,๖๙๕
๓	ดอนพุด	๗,๐๐๐
๔	บ้านหลวง	๔,๔๘๑
	รวม	๒๙,๗๑๐

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

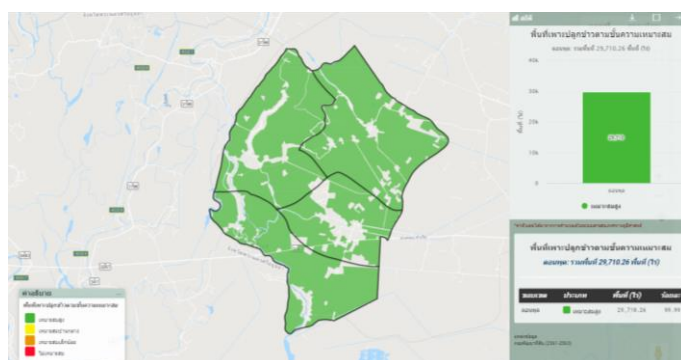
ภาพที่ ๒๘ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม
อำเภอดอนพุด มีพื้นที่ปลูกตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่
มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

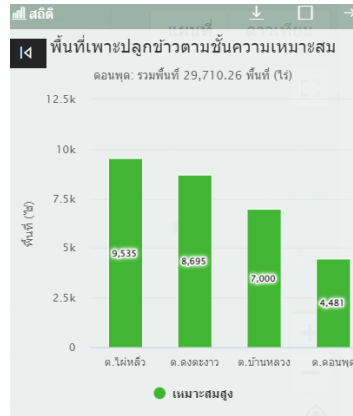
ตารางที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
ดอนพุด	๙,๕๓๕	-	-	-	๙,๕๓๕
บ้านหลวง	๘,๖๙๕	-	-	-	๘,๖๙๕
ไผ่หลิว	๗,๐๐๐	-	-	-	๗,๐๐๐
ดงตะงาว	๔,๔๘๑	-	-	-	๔,๔๘๑
รวมอำเภอ	๒๙,๗๑๐	-	-	-	๒๙,๗๑๐

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๖>

ภาพที่ ๒๙ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด
(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๖>)

ภาพที่ ๓๐ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๖>)

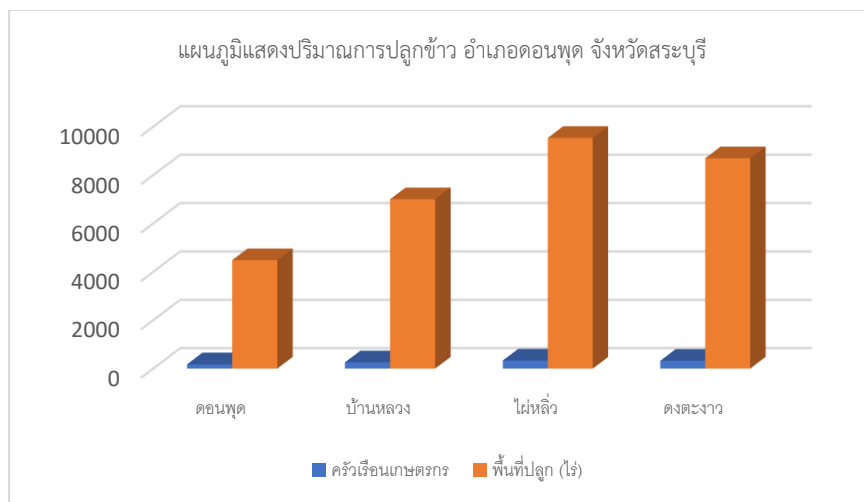
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๒๙,๗๑๐ ไร่ ๑,๐๘๗ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมาก ตำบลไผ่หลิว จำนวน ๙,๕๓๕ ไร่ จำนวน ๓๓๓๑ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลดงตะงาว จำนวน ๘,๖๙๕ ไร่ ๓๒๑ ครัวเรือน ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๗,๐๐๐ ไร่ ๒๕๙ ครัวเรือน และตำบลดอนพุด จำนวน ๔,๔๘๑ ไร่ ๑๗๖ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๕ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ดอนพุด	๑๗๖	๔,๔๘๑	๔,๔๘๑	๓,๑๓๖.๗๐	๐.๗๐
บ้านหลวง	๒๕๙	๗,๐๐๐	๗,๐๐๐	๔,๙๐๐	๐.๗๐
ไผ่หลิว	๓๓๓๑	๙,๕๓๕	๙,๕๓๕	๖,๖๗๔.๕๐	๐.๗๐
ดงตะงาว	๓๒๑	๘,๖๙๕	๘,๖๙๕	๖,๐๘๖.๕๐	๐.๗๐
รวม	๑,๐๘๗	๒๙,๗๑๐	๒๙,๗๑๐	๒๐,๗๙๗	๐.๗๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) **การใช้พันธุ์ดี** เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวชนิดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น พันธุ์สุพรรณบุรี ๑ พันธุ์ปทุมธานี ๑ พันธุ์ กข ๔๑ พันธุ์ กข ๔๗ และพันธุ์ กข อื่นๆ

๒) **การเตรียมดิน** ในปัจจุบันเกษตรกร ได้เปลี่ยนการเตรียมดินจากการไถตะ ไถแปร เป็นการใช้เครื่องมือ จอบหมุน โดยการใช้รถแทรกเตอร์ล้อยางหรือล้อตีนตะขาบ ทำการตีดิน หลังจากนั้นจึงใช้รถไถเดินตามทำการ ตีคลุบ เพื่อทำเทือกสำหรับปลูกข้าวในลำดับต่อไป

๓) **การปลูกข้าว** ในพื้นที่เขตชลประทานเกษตรกรใช้วิธีการปลูกข้าวหลายรูปแบบ ดังนี้

(๑) การปลูกแบบหว่านน้ำตม เป็นวิธีที่เกษตรกรนิยมปลูกมากที่สุด อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ ประมาณ ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะทำการหว่านจะต้องมีการบ่มเพาะให้มีลักษณะ”ตุ่มตา” ก่อนที่จะทำการ หว่านลงในแปลงนาที่เตรียมดินไว้แล้ว ในปัจจุบันเกษตรกรจะใช้เครื่องพ่นเมล็ดข้าวลงในแปลงนาแทนการหว่าน

(๒) การปลูกแบบปักดำ เกษตรกรจะใช้เครื่องปักดำ ดังนั้นการเพาะกล้าต้องเพาะกล้าให้เข้ากับเครื่อง ปักดำที่จะใช้ ในปัจจุบันการปลูกข้าวแบบปักดำ จะมีผู้รับจ้างปลูกข้าวแบบปักดำ โดยทำการเพาะกล้าพร้อมปลูก เกษตรกรเจ้าของพื้นที่ต้องทำการเตรียมดินให้พร้อมสำหรับการปักดำตามเวลาที่ได้ตกลงกับผู้รับจ้างปักดำ

(๓) การปลูกแบบการหยอดเมล็ด โดยใช้เครื่องมือหยอดเมล็ดลงบนแปลงนาที่เตรียมดินทำเทือก ไว้แล้ว เกษตรกรเริ่มปลูกข้าวด้วยวิธีการนี้เพิ่มมากขึ้น

(๔) การปลูกด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การโยนกล้า การล้มตอซัง

๔) **ระบบการให้น้ำ** เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๐ อาศัยน้ำระบบชลประทาน ร้อยละ ๑๐ อาศัยน้ำฝน และบ่อกักเก็บน้ำ

๕) **การดูแลรักษา**

(๑) ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน

- หลังหว่านข้าว ไม่เกิน ๔ วัน ฉีดสารป้องกันวัชพืชชนิดคุมหญ้า กรณีปักดำ หลังปักดำ ๑ วัน ปลอ่ยให้น้ำเข้าที่ระดับ ๕ เซนติเมตร แล้วฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช

- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดิน เมื่อข้าวอายุ ๒๐ วันรักษาระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร

- สำรวจแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี

(๒) ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน

- ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้แห้ง ประมาณ ๕ วัน แล้วใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระบายน้ำเข้ารักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตร

- สำรวจแปลงนา หากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี

(๓) ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน

- ข้าวอายุ ๕๕-๖๐ วัน (ระยะแตกกอสูงสุด) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการ ขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระบายน้ำเข้าและรักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตรระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ

- ตรวจสอบแปลงนา หากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเฉลี่ย ๑ ตัวต่อต้น จึงใช้สารเคมีชนิดดูดซึมฉีดตามคำแนะนำในฉลาก หรือฉีดเชื้อราบิวเวอเรีย

(๔) ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๘๕-๑๑๕ วัน

- ตรวจสอบแปลงนา หากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี

- ข้าวอายุ ๘๕-๑๐๐ วัน ระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกแก่พร้อมกัน

๖) การใส่ปุ๋ย

- ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วันใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษาระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร

- ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วันใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

- ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

๗) การเก็บเกี่ยว ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวอยู่ในระยะพลับพลึง ข้าวอายุประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน (๒๘-๓๐ วันหลังการออกรวง)

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้วนำผลผลิตข้าวไปข้าวที่โรงสีหรือทำข้าว โดยไม่มีการลดความชื้น ซึ่งความชื้นของเมล็ดข้าวในขณะเก็บเกี่ยวจะมีความชื้นประมาณ ๒๐-๒๕ เปอร์เซ็นต์

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ตรวจสอบแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบแมลงศัตรูพืช เฉลี่ย ๕ - ๑๐ ตัวต่อต้น จึงใช้สารเคมีฉีดตามคำแนะนำในฉลาก หรือฉีดเชื้อราบิวเวอเรีย

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอดอนพุด มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←→	△			▽	←→			
ข้าวนาปรัง		←→	▽								△	←→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอดอนพุด มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนข้าว เป็นเงิน ๔,๖๖๕ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนข้าว เป็นเงิน ๐ บาท

ตารางที่ ๓๖ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๖ อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	
ค่าเตรียมดิน	๔๔๐	๔๔๐	-	-	-
ค่าจ้างหว่านข้าว, คราดกลบ	๑๔๐	๑๔๐	-	-	-
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๐๐	๔๐๐	-	-	-
ค่ายากลุ่มหญ้า	๒๕๐	๑๒๕	-	-	-
ค่าจ้างฉีดยากลุ่มหญ้า	๑๐๐	๑๐๐	-	-	-
ปุ๋ยเคมี ๔๖-๐-๐	๘๙๐	๘๗๐	-	-	-
ปุ๋ยเคมี ๑๖-๒๐-๐	๘๙๐	๘๗๐	-	-	-
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	-	-	-
ค่าขนข้าว	๑๐๕	๑๐๕	-	-	-
ค่าน้ำมันดีเซล / เบนซิน	๒๓๐	๓๕๐	-	-	-
ค่าบำรุงเครื่อง	๒๒๐	๒๒๐	-	-	-
ค่าเช่านา	๕๐๐	๕๐๐	-	-	-
ค่ากระแสไฟฟ้าสูบน้ำ	-	-	-	-	-
ผลผลิต (กก./ไร่)	๙๐๐	๘๕๐	-	-	-
รวมรายจ่าย (บาท)	๔,๖๖๕	๔,๖๖๕	-	-	-
รวมรายได้ (บาท)	๘,๑๐๐	๘,๕๒๐	-	-	-
กำไรสุทธิ (บาท)	๓,๔๓๕	๓,๘๕๕	-	-	-

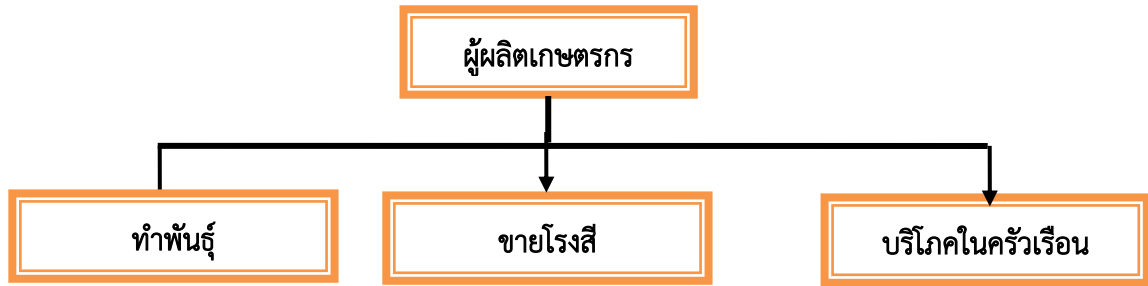
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอตอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด ภายใต้ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของอำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี มีข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานหรือจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของของผู้ประกอบการเอกชน สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น โรงสีข้าว (สินค้าข้าว) ข้อมูลที่สำรวจรวบรวมได้แก่ จำนวนโรงงาน กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตพืชแบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน	๑,๒๑๑	ตัน
- ใช้ทำพันธุ์	๕๘๓	ตัน
- ส่งเข้าโรงงาน	๑๙,๓๒๓.๑๗	ตัน

รวมปริมาณความต้องการผลผลิต (Demand) ๒๑,๑๑๗.๑๗ ตัน

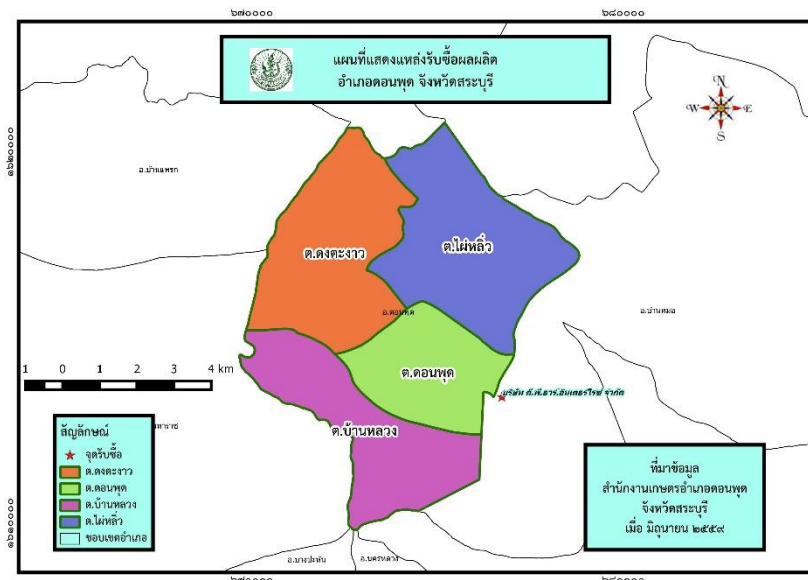

ภาพที่ ๓๓ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอดอนพุด ไม่มีโรงสีในพื้นที่เขตอำเภอดอนพุด เกษตรกรในอำเภอดอนพุดจะขายข้าวในเขตพื้นที่ติดต่อในเขตอำเภอบ้านหมอ และ อำเภอท่าเรือ ที่เป็นเขตติดต่อ จำนวน ๒ แห่ง

๑. โรงสี ช.บุญชูพืชผล
๒. โรงสีDPR อินเตอร์ไทร์

ภาพที่ ๓๔ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวเปลือก อำเภอดอนพุด
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าวจำนวน ๒๐ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๑๐ ราย องค์กรความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การทำนาแบบลดต้นทุน
- การผลิตปลอดภัยจากสารพิษ
- การทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ ๓๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	บัณฑิต สำเร็จศิลป์	๒	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๒	มณีรัตน์ กิรติมาก	๓	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๓	ศักดิ์ดา คำนุกุล	๑	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๔	อภิวัฒน์ สมะมะโน	๕	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๕	สามัคคี จินดาเพิ่ม	๓	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๖	ดอกไม้ สาริการินทร์	๔	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๗	พะเยาว์ ปานเกลียว	๖	ไผ่หลิว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๘	พิลัยวรรณ สีเดือน	๒	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๙	เพ็ญ ฉ่ำศรี	๒	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๐	พรไพโร อ่อนเมือง	๓	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๑	บุญเชิด วัตแก้ว	๒	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๒	สุพจน์ กุลจัน	๒	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๓	สายน้อย ศรีอำไพ	๒	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๔	ยุเดือน รอดเรือง	๔	ดอนพุด	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๕	สำเร็จ ลานทอง	๔	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๖	จำเริญ ม่วงฉิ่ง	๒	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๗	วีรพงษ์ ดำรงค์สกุล	๒	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๘	สุพจน์ เสือคู่ย	๙	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๑๙	จรัญ กองวิเชียร	๑	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว
๒๐	สนุ่น สุขคะ	๑	ดงตะงาว	ดอนพุด	๒๕๖๒	ด้านข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า ข้าวโพดฝักสด

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

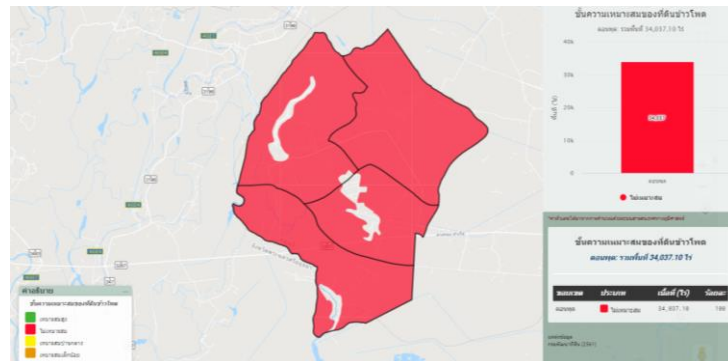
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด ทั้งหมด จำนวน ๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๐๓๗.๑๐ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ตารางที่ ๓๘ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดฝักสด (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ไผ่หลิว	-	-	-	๑๐,๘๕๑	๑๐,๘๕๑
ดงตะงาว	-	-	-	๙,๖๒๕	๙,๖๒๕
บ้านหลวง	-	-	-	๘,๐๙๐	๘,๐๙๐
ดอนพุด	-	-	-	๕,๔๗๑	๕,๔๗๑
รวมอำเภอ	-	-	-	๓๔,๐๓๗.๑๐	๓๔,๐๓๗.๑๐

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๕ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่มีศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๖ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

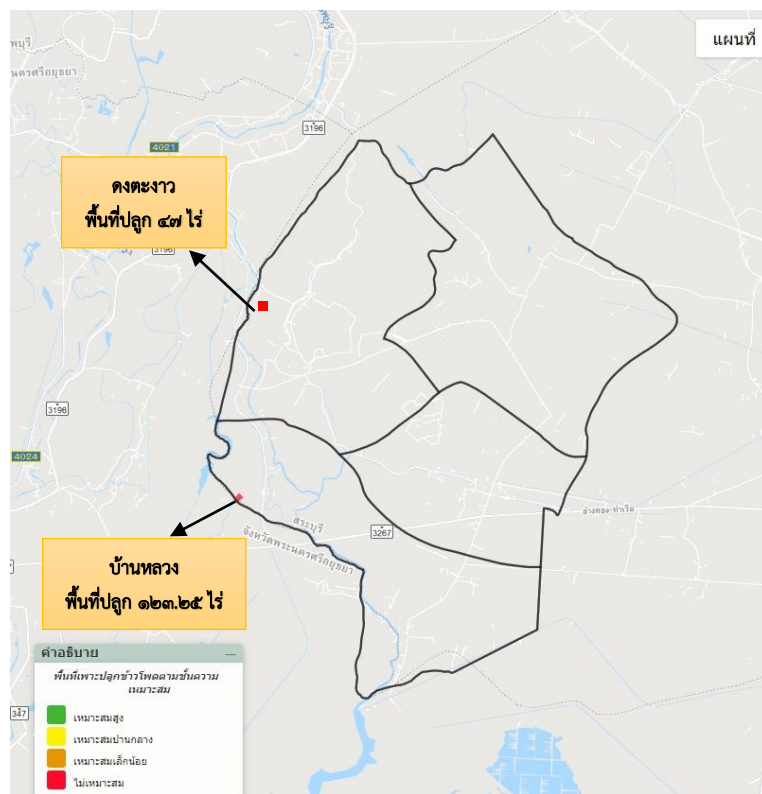
(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด บนพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๓๒.๒๕ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๑๒๓.๒๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลดงตะงาว จำนวน ๔๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด (ไร่)
๑	บ้านหลวง	๑๒๓.๒๕
๒	ดงตะงาว	๔๗
	รวม	๑๗๐.๒๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด , พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูก (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอดอนพุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด บนพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๓๒.๒๕ ไร่ เนื่องจากพื้นที่อำเภอดอนพุดเป็นพื้นที่เป็นลักษณะของดินเหนียว การระบายน้ำเลว แต่พื้นที่ที่สามารถปลูกข้าวโพดฝักสดได้ดี ควรเป็นที่ดอนมีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรยกร่องระบายน้ำอย่าให้น้ำขัง ข้าวโพดขึ้นได้ดีในดินร่วนปนทราย ที่ระบายน้ำได้ดี มีความอุดมสมบูรณ์ของดินและปริมาณแร่ธาตุอาหารพืชสูงพอสมควร

ตารางที่ ๔๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสดตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

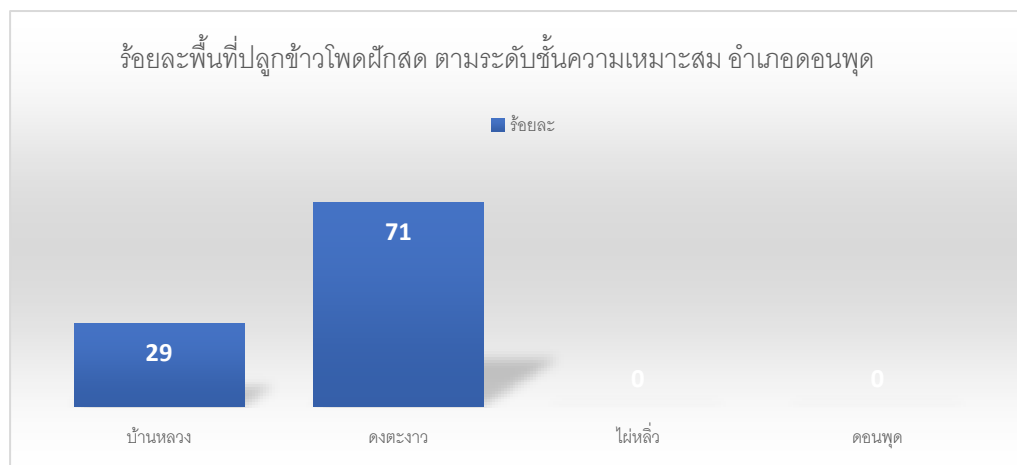
ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดฝักสด (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
ไผ่หลิว	-	-	-	-	-
ดงตะงาว	-	-	-	๔๗	๔๗
บ้านหลวง	-	-	-	๑๒๓.๒๕	๑๒๓.๒๕
ดอนพุด	-	-	-	-	-
รวมอำเภอ	-	-	-	๑๗๐.๒๕	๑๗๐.๒๕

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสดตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๓๙ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักสด ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอดอนพุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

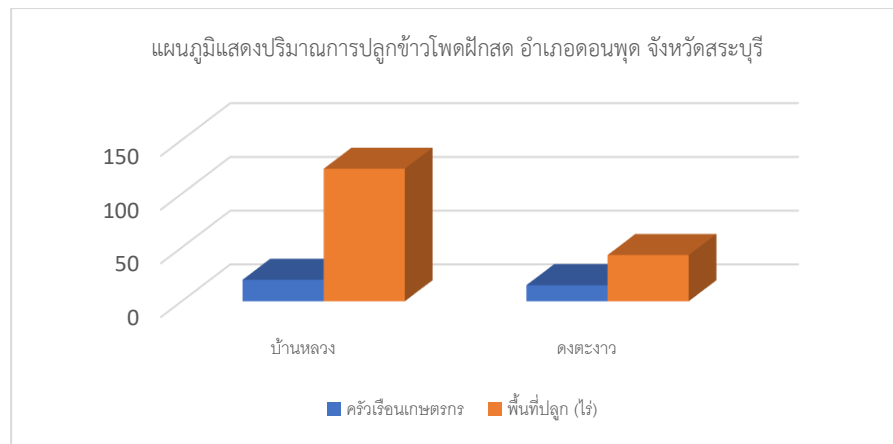
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอดอนพุด มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดฝักสด จำนวน ๑๗๒.๒๕ ไร่ ๓๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากอยู่ที่ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๑๒๓.๒๕ ไร่ ๒๐ ครัวเรือน และตำบลดงตะงาว จำนวน ๔๙ ไร่ ๑๕ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๑ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านหลวง	๒๐	๑๒๓.๒๕	๑๒๓.๒๕	๑๙๖	๑.๕๙
ดงตะงาว	๑๕	๔๙	๔๙	๙๗.๑๘	๒.๒๖
รวม	๓๕	๑๗๒.๒๕	๑๖๖.๒๕	๒๙๓.๑๘	๓.๘๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑.การใช้พันธุ์ดี

เลือกพันธุ์ข้าวโพดที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ช่วงเวลา การระบาดของโรคแมลงในพื้นที่ที่เราทำการผลิต พันธุ์ที่นิยมใช้ในพื้นที่ ได้แก่ ข้าวโพดหวานชัยนาท ๘๖-๑ และข้าวโพดข้าวเหนียวสวีทไวโอเล็ต

๒.การเตรียมดิน

ในการปลูกข้าวโพดหวานควรมีการเตรียมดินอย่างดี เพื่อช่วยกำจัดวัชพืชย่อยเศษซากพืชและคลุกเคล้าอินทรีย์วัตถุ อีกทั้งยังเป็นการทำลายโรคและแมลงบางชนิดที่เป็นศัตรูข้าวโพด โดยทั่วไปการเตรียมดินควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. ไถด้วยผานสาม ๑ ครั้ง ลึก ๒๐-๓๐ เซนติเมตร และตากดิน ๗-๑๐ วัน แล้วพรวนด้วยผานเจ็ด ๑ ครั้ง แล้วคราดเก็บเศษซาก ราก เหง้า หัว ไหล ของวัชพืชออกจากแปลงให้หมด

๒. เก็บตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ ถ้าพบว่าดินมีความเป็นกรดต่ำกว่า ๕.๕ ให้หว่านปูนขาว อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่แล้วพรวนกลับ จากนั้นปล่อยทิ้งไว้ประมาณ ๑๔ วัน ก่อนปลูกข้าวโพดหวาน

๓. ถ้าดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำกว่า ๑.๕ ให้ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกที่ย่อยสลายดีแล้ว อัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วพรวนดินกลับ

๓. การปลูก

เมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกควรมีความงอกสูงกว่า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ หยอด ๑ เมล็ดต่อหลุม โดยใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑.๐-๑.๒ กิโลกรัมต่อไร่ แต่ถ้าเมล็ดพันธุ์มีความงอกต่ำกว่า ๘๕ เปอร์เซ็นต์ ควรหยอดเมล็ด ๑-๒ เมล็ด ต่อหลุม และหยอดดิลิกประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร ซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ ๑.๕-๒.๐ กิโลกรัมต่อไร่ เนื่องจากพันธุ์ข้าวโพดหวานที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่ต้านทานต่อโรคราน้ำค้าง ดังนั้นก่อนปลูกทุกครั้งต้องคลุกเมล็ดพันธุ์ด้วย สารเมตาแลกซิล อัตรา ๗ กรัมต่อเมล็ด ๑ กิโลกรัม เพื่อป้องกันโรคราน้ำค้าง สำหรับอัตราปลูกที่เหมาะสมของข้าวโพดหวาน เพื่ออุตสาหกรรมการแปรรูปควรอยู่ในช่วง ๘,๕๐๐-๑๑,๐๐๐ ต้นต่อไร่ ซึ่งการจัดระยะปลูกสามารถทำได้โดย

๑. ใช้ระยะระหว่างแถว ๗๕ เซนติเมตร และระยะระหว่างต้น ๒๐-๒๕ เซนติเมตร เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ ๑๐-๑๔ วัน ถอนแยกให้เหลือ ๑ ต้นต่อหลุม จะได้จำนวนต้นประมาณ ๘,๕๓๓-๑๐,๖๖๗ ต้นต่อไร่

๒. ใช้ระยะระหว่างแถวและระยะระหว่างต้นเท่ากัน คือ ประมาณ ๔๐ เซนติเมตร เมื่อข้าวโพดมีอายุประมาณ ๑๐-๑๔ วัน ถอนแยกให้เหลือ ๑ ต้นต่อหลุม จะได้จำนวนต้นประมาณ ๑๐,๐๐๐ ต้นต่อไร่

๔. ระบบการให้น้ำ

การขาดน้ำทุกระยะการเจริญเติบโตจะมีผลให้ผลผลิตและคุณภาพของข้าวโพดลดลง ดังนี้

๑. ให้น้ำทันทีหลังปลูกและหลังการใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หลังจากนั้นให้น้ำทุก ๗-๑๒ วัน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ วิธีการให้น้ำที่เกษตรกรปฏิบัติมีอยู่ ๒ แบบ คือ ให้น้ำตามร่องคูและให้น้ำแบบพ่นฝอย (Sprinkler) ซึ่งการให้น้ำแบบพ่นฝอยควรให้น้ำแต่ละครั้งประมาณ ๓๕-๔๐ มิลลิลิตร ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและชนิดของดิน เช่น ถ้าดินที่ใช้ปลูกเป็นดินทรายหรือดินร่วน ควรให้น้ำถี่กว่าดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียว เพราะดินดังกล่าวมีความสามารถในการเก็บความชื้นไว้ นอกจากนี้ในช่วงการเจริญเติบโต หากสภาพอากาศมีอุณหภูมิสูงหรือมีลมแรงก็ควรมีการให้น้ำถี่ขึ้น

๒. หากพบว่าใบข้าวโพดหวานเหี่ยวหรือม้วนในช่วงเช้าหรือเย็น แสดงว่าขาดน้ำต้องรีบให้น้ำทันที

๓. หลังการให้น้ำต้องระวังไม่ให้น้ำท่วมขังในแปลงนานเกิน ๒๔ ชั่วโมง เพราะข้าวโพดหวานจะชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลงหรืออาจตายได้

๔. อย่าให้ข้าวโพดขาดน้ำในช่วงการเจริญเติบโต โดยเฉพาะในช่วงผสมเกสรและติดเมล็ด เพราะจะทำให้ผลผลิตและคุณภาพผลผลิตลดลงอย่างมาก ถึงแม้การขาดน้ำจะเป็นช่วงสั้น ๆ และไม่รุนแรง

๕. หยอดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานประมาณ ๒-๓ วัน

๕. การดูแลรักษา

ดูแลตามสถานการณ์ หากพบอาการขาดน้ำ ก็เพิ่มการให้น้ำ ฝ้าระวัง โรคและแมลงศัตรูพืช

๖. การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ย ๓ ครั้ง ดังนี้

- ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑ ที่ ๑๔ วันหลังปลูก โดยดินร่วนปนทราย ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ดินเหนียวใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่

- ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ เมื่อต้นข้าวโพดอายุ ๒๕ - ๓๐ วัน ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัม/ไร่ หากสภาพดินทรายให้เพิ่มสูตร ๒๑-๐-๐ เป็น ๘๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปุ๋ยยูเรียเป็น ๔๔ กิโลกรัม/ไร่

– ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๓ เมื่อต้นข้าวโพดอายุ ๔๐-๔๕ วัน โดยใส่ปุ๋ยสูตร และอัตราเดียวกันกับครั้งที่ ๒

๗. การเก็บเกี่ยว

ระยะเก็บเกี่ยวข้าวโพดหวานถือเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะหากเก็บเกี่ยวเร็วเกินไปข้าวโพดจะหวานน้อย หากเก็บเกี่ยวช้าเกินไป ข้าวโพดหวานจะมีความหวานลดลงเช่นกัน ระยะการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม คือ หลังข้าวโพดออกไหม ๑๘-๒๐ วัน หรือ พบว่า ไหมข้าวโพดเปลี่ยนเป็นสีดำ หรือเมล็ดส่วนปลายของฝักเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หากเมล็ดสีขาวแสดงว่าข้าวโพดอ่อนเกินไป หากเมล็ดสีเหลือง และเมล็ดเริ่มเหี่ยวแสดงว่าแก่จัดเกินไป

วิธีการเก็บเกี่ยว

- ให้ใช้มือหักฝักสดบริเวณก้านฝักที่ติดลำต้น ฝักข้าวโพดหวานจะคงความสดได้ประมาณ ๒๔ ชั่วโมง แต่ยืดอายุความสดได้ด้วยการตัดให้มีส่วนลำต้นปล้องด้านบน และด้านล่างติดที่ฝัก ซึ่งยืดอายุความสด และความหวานได้อีก ๒๔ ชั่วโมง รวมเป็น ๔๘ ชั่วโมง

๘. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรเก็บฝักข้าวโพดหวานในที่ร่ม และไม่ได้รับแสง ไม่กองฝักข้าวโพดบนพื้นดิน ควรวางบนพื้นที่ยกสูงด้วยไม้หรือวางกองบนพื้นซีเมนต์ที่ทำความสะอาดแล้ว และไม่กองสูงในปริมาณมาก เพราะจะทำให้ข้าวโพดร้อน เกิดการช้ำ ความหวานลดลงเปลือกหุ้มฝักเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล

๙. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

๑. วิธีเขตกรรม

ด้วยการควบคุมวัชพืช ใน ๒ แนวทาง ได้แก่ เตรียมดิน การตายหญ้า และการพรวนดินพูนโคน

– การควบคุมวัชพืชด้วยการเตรียมดิน เป็นขั้นตอนสำคัญในการปลูกข้าวโพดหวานเพื่อให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง เพราะดินที่ร่วนซุยจะเหมาะกับการงอกของเมล็ด ทำให้รากหยั่งลึก แทรกตัวในดิน และนำสารอาหารและแร่ธาตุได้ดี ทำให้ผลผลิตต่อไร่จะสูงตาม

– การควบคุมวัชพืชด้วยการตายหญ้า และการพรวนดินพูนโคน โดยการถากด้วยจอบให้วัชพืชหลุดจากดิน หลังจากนั้น ทำการพูนโคนต้นด้วยจอบจากดินบริเวณร่องแปลงให้สูงขึ้น โดยทั่วไปการตายหญ้า และพูนโคนนิยมทำหลังจากต้นข้าวโพดหวานงอกแล้ว ๓-๔ สัปดาห์ ซึ่งพร้อมกับการใส่ปุ๋ยครั้งแรกพอดี

๒. การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

การกำจัดวัชพืชแบ่งเป็นการใช้สารก่อนปลูก การใช้ก่อนวัชพืชงอก และการใช้หลังวัชพืชงอก

– การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนการปลูกพืช (pre-planting) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำจัดวัชพืชในขั้นตอนการเตรียมดินเพื่อช่วยลดวัชพืช โดยฉีดพ่นก่อนเตรียมดิน ๓-๑๐ วัน ขึ้นกับชนิดวัชพืช โดยเฉพาะกรณีเร่งปลูก และไม่มีเวลาไถตากดิน แต่ทั้งนี้ ควรใช้สารกำจัดวัชพืชที่ไม่มีฤทธิ์ตกค้าง

– การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนข้าวโพดงอก (pre-emergence) เป็นการใส่สารเคมีกำจัดวัชพืชชนิดเลือกทำลายวัชพืชสำหรับป้องกันเมล็ดวัชพืชงอก และยับยั้งการเติบโตหรือทำลายต้นกล้าวัชพืชที่งอกแล้วที่ยังอยู่ใต้ดิน โดยการพ่นสารเคมีทันทีหลังการปลูกข้าวโพดหวาน สารเคมีที่ใช้ เช่น อะลาคลอร์ เป็นต้น

– การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังข้าวโพดงอก (post-emergence) เป็นสารเคมีกำจัดวัชพืชหลังจากข้าวโพดหวาน และวัชพืชงอก ทั้งในระยะต้นกล้าหรือเติบโตแล้ว ซึ่งควรใช้ก่อนข้าวโพดหวานหรือวัชพืชออกดอก แต่การใช้สารกลุ่มนี้ต้องระมัดระวังเมื่อหลังพ่นควรให้มีการปลอดฝนประมาณ ๔ ชั่วโมง เพื่อให้ยาออกฤทธิ์ สารในกลุ่มนี้ ได้แก่ อะลาคลอร์ เป็นต้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอดอนพุด มีการฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน ถึงเดือน มกราคม ปลูกสูงสุดในเดือน พฤศจิกายน และเดือน มกราคม การเก็บเกี่ยวระหว่างเดือน มีนาคม ถึงเดือน เมษายน เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือน มีนาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดฝักสด ในอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดฝักสด	←△→		←▽→								←△→	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๔๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอดอนพุด มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักสด โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน ๔,๘๗๐ บาท /ไร่ และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุน ๐ บาท เป็นเงิน ๐ บาท

ตารางที่ ๔๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดฝักสด ปี ๒๕๖๖ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
๑.พันธุ์	๘๕๐				
๒.ยาคุมวัชพืช					
- ยาคุมหญ้า	๒๐๐				
- ยาฆ่าหญ้า	๒๐๐				
- ยากำจัดโรคพืชและแมลง					
๓.ปุ๋ย					
- ปุ๋ยเคมี (ก.ก.)	๗๒๐				
๔.ค่าบริการ					
๑ ค่าจ้างเตรียมดิน	๑,๐๐๐				
๒ ค่าจ้างปลูก	๓๐๐				
๓ ค่าจ้างฉีดยา	๘๐				
๔ ค่าจ้างใส่ปุ๋ย	๘๐				
๕.ค่าเช่า	๑,๐๐๐				
๖. ค่าบริหารจัดการอื่น ๆ	๔๔๐				
รวม	๔,๘๗๐				

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖)

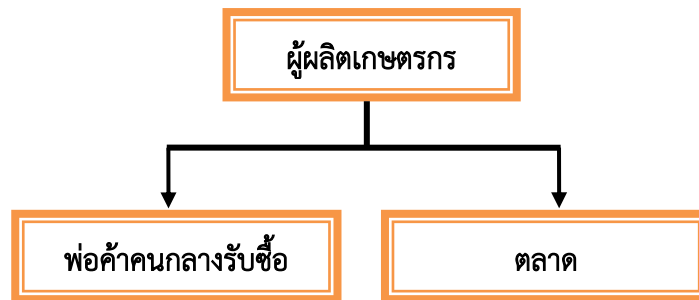
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ไม่มีแหล่งโรงงานรับซื้อข้าวโพดฝักสด แต่จะเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน แล้วมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ผลผลิตที่ผลิตได้ในขอบเขตพื้นที่ของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี แบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๐ ตัน
- ใช้ทำพันธุ์ ๐ ตัน
- ส่งขายพ่อค้าคนกลาง ๒๗๕ ตัน

(๑) วิธีการตลาดข้าวโพดฝักสด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

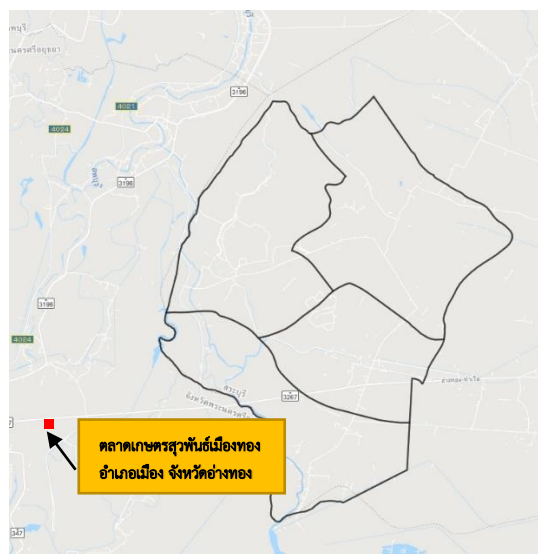
ภาพที่ ๔๒ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอดอนพุด มีไม่มีแหล่งรับซื้อข้าวโพดฝักสดในพื้นที่ แต่เนื่องจากมีอาณาเขตติดกับจังหวัดอ่างทอง จึงสามารถนำไปขายที่ตลาดกลาง

๑. ตลาดเกษตรสุพรรณบุรีเมืองทอง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
๒. พ่อค้าคนกลางรับซื้อ

ภาพที่ ๔๓ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดฝักสด อำเภอดอนพุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าวโพดฝักสด จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การปลูกฝักปลอดภัยจากสารพิษ
- การทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ ๔๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางกัญญา รักชาติ	๖	ดงตะงาว	ดอนพุด	๖๒	ข้าวโพดฝักสด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด , พ.ศ.๒๕๖๖)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า พริกสด

๑. พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑. เขตความเหมาะสม

- ไม่มีข้อมูลพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกสด

- ดินที่เหมาะสมในการปลูกพริกนั้น ต้องมีความร่วนซุย ระบายน้ำได้ดี มีอินทรีย์วัตถุ รวมถึงธาตุอาหารที่เพียงพอ เพื่อการเจริญเติบโตที่ดี ถ้ามีน้ำท่วมขัง พริกจะเหี่ยวตายได้ง่าย พริกเป็นพืชที่ชอบแสงแดด

หมายเหตุ : ยังไม่มีการจัดทำแผนที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกสด

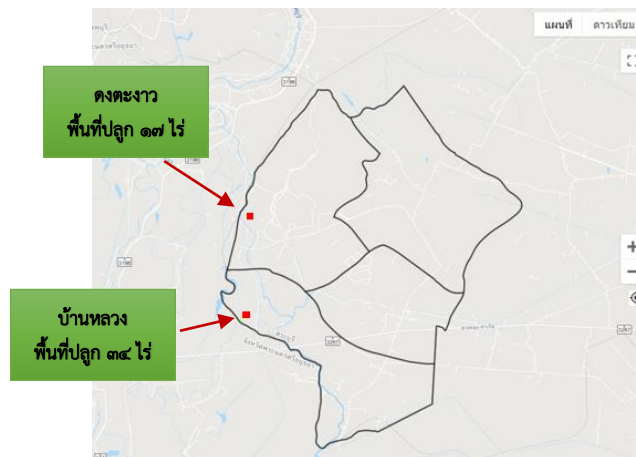
๒. พื้นที่ปลูก

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูก พริกสด จำนวน ๕๑ ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๓๔ ไร่ รองลงมาคือตำบลดงตะงาว จำนวน ๑๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๔ แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกพริกสด (ไร่)
๑	บ้านหลวง	๓๔
๒	ดงตะงาว	๑๗
	รวม	๕๑

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๔๔ แสดงพื้นที่ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓. พื้นที่ปลูกตามระดับชั้นความเหมาะสม

หมายเหตุ : - ไม่มีข้อมูลพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพริกสด

- ยังไม่มีการจัดทำแผนที่พื้นที่ปลูกพริกสดตามระดับชั้นความเหมาะสม

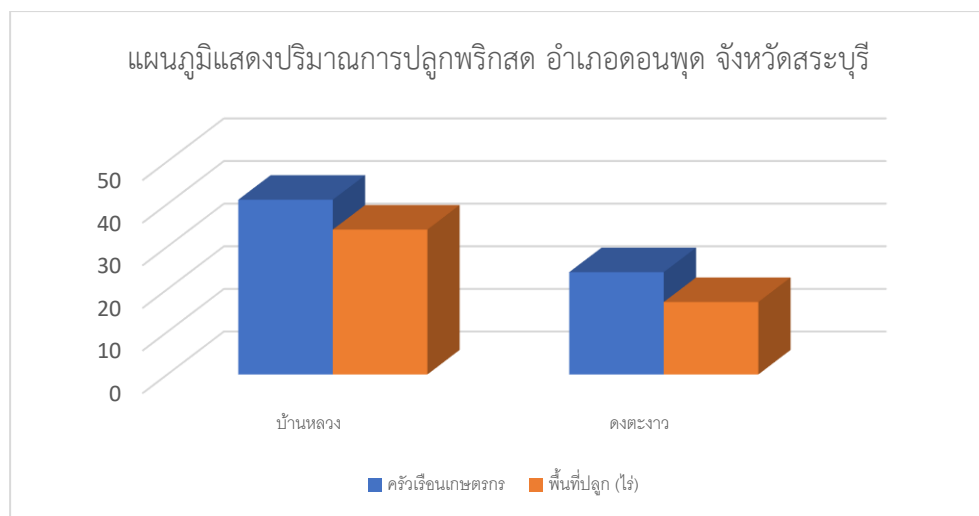
๒. ปริมาณการผลิต

อำเภอดอนพุด พื้นที่ปลูกพริก จำนวน ๕๑ ไร่ ๖๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมาก ตำบลบ้านหลวง จำนวน ๓๔ ไร่ จำนวน ๔๑ ครัวเรือน และตำบลดงตะงาว จำนวน ๑๗ ไร่ จำนวน ๒๔ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านหลวง	๔๑	๓๔	๓๔	๑๓๖	๔
ดงตะงาว	๒๔	๑๗	๑๗	๖๘	๔
รวม	๖๕	๕๑	๕๑	๒๐๔	๓.๘๕

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๔๕ แสดงปริมาณการปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

๓. สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

๑. การใช้พันธุ์ดี

ควรเลือกใช้พันธุ์พริกที่ตลาดมีความต้องการ มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม พันธุ์ที่นิยมใช้ในพื้นที่อำเภอดอนพุด ได้แก่ พริกจินดา

๒. การเตรียมดิน

การเตรียมดินปลูกพริกนั้น ควรพิจารณาความแตกต่างตามสภาพของดินและระดับน้ำดังนี้ คือ

๑. การเตรียมดิน ควรขุดหรือไถดินให้ลึกประมาณ ๑๕ ซม. ตากดิน ๕-๗ วัน ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอกที่สลายตัวแล้วประมาณ ๒๐ กก. ต่อเนื้อที่ ๕ ตารางเมตร พรวนย่อยผิวหน้าดินให้ละเอียด

๒. การเตรียมดินปลูกในเขตอาศัยน้ำฝน ต้องพิจารณาเลือกที่ซึ่งระบายน้ำได้ดี การกำหนดแถวปลูกให้กำหนดแถวคู่ห่างกัน ๑.๒๐ ม. และให้ระยะระหว่างแถวห่างกัน ๐.๕๐ ม. ระยะระหว่างต้น ๐.๕๐*๐.๕๐ ม. เมื่อเตรียมแปลงปลูกแล้วให้ใส่ปุ๋ยคอก ในอัตราไร่ละ ๑,๒๐๐ - ๓,๐๐๐ กก. ทำการคลุกปุ๋ยคอกให้เข้ากับดินแล้วใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตรา ๕๐ กก. ต่อไร่ และใช้สารเคมีป้องกันและในสภาพดินที่เป็นกรดจัดควรใช้ปูนขาวในอัตรา ๒๐๐ - ๔๐๐ กก.ต่อไร่

๓. การปลูก

สามารถทำได้ ๓ แบบ ขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ ดังนี้

๑. แบบไม่ยกแปลง เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีการระบายน้ำดี อาจจะใช้ปลูกเป็นแถวเดี่ยว โดยมีระยะห่างระหว่างแถวประมาณ ๖๐ ถึง ๗๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร หรือปลูกเป็นแถวคู่ ระยะระหว่างแถวคู่ ๑ เมตร และระยะระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร ระยะระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร

๒. แบบยกแปลง เหมาะสำหรับพื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง ระบายน้ำได้ไม่ดี ขนาดแปลงควรมีความกว้าง ๑.๕๐ เมตร ร่องน้ำระหว่างแปลงกว้าง ๕๐ เซนติเมตร ลึก ๕๐ เซนติเมตร ปลูก ๒ แถว บนแปลง มีระยะห่างระหว่างแถวตั้งแต่ ๗๕ เซนติเมตร ถึง ๑ เมตร ระยะระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร หรือปลูกเป็นแถวคู่ ๑ เมตร ระยะห่างระหว่างแถว ๕๐ เซนติเมตร และระยะห่างระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร

๓. แบบคลุมแปลงปลูก เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ไม่มีน้ำท่วมขัง โดยยกแปลงปลูกสูงประมาณ ๒๕ ถึง ๓๐ เซนติเมตร แปลงมีความกว้างตั้งแต่ ๑๐๐ ถึง ๑๒๐ เซนติเมตร ขึ้นอยู่กับขนาดของพลาสติกที่ใช้คลุมแปลง ระยะห่างระหว่างแปลงประมาณ ๕๐ ถึง ๘๐ เซนติเมตร

๔. ระบบการให้น้ำ

พริกเป็นพืชที่ต้องการน้ำอย่างเพียงพอ และสม่ำเสมอในช่วงแรกของการเจริญเติบโต ดินควรมีความชุ่มชื้นพอดีอย่าให้เปียกแฉะเกินไป จะทำให้ต้นพริกเหี่ยวตายได้ ในช่วงเก็บผลผลิตควรลดการให้น้ำ เพื่อจะทำให้คุณภาพผลผลิตดี สีของผลสวย

การให้น้ำทำได้ ๒ วิธีคือ

๑) การให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ เป็นวิธีที่เกษตรกรใช้กันมาช้านาน เป็นสปริงเกอร์แบบใบพัดหมุนวน ข้อดีคือ น้ำกระจายตัวไปทั่วแปลงจ่ายปริมาณน้ำได้สูงใช้เวลาสั้นในการให้น้ำสร้างความชุ่มชื้นให้ต้นพริกและแปลงปลูก และยังช่วยไล่แมลงศัตรูพืชได้อีกด้วย ข้อเสียคือ เกิดเชื้อโรคพืชได้ง่ายเนื่องจากความชื้นหลีกเลี่ยงการรดน้ำต้นพริกตอนเย็น และในกรณีที่แหล่งน้ำไม่สะอาดมีการปนเปื้อนของสารเคมีจากแหล่งน้ำก็จะมีผลต่อต้นพริก

๒) มินิสปริงเกอร์แบบหัวฉีดฝอย ระบบนี้เหมาะกับการปลูกพริกต้นคู่ในแปลงปลูกเดินท่อ pe ตรงกลางแถวคู่และเปิดจ่ายน้ำผ่านหัวมินิสปริงเกอร์แบบฉีดฝอยรัศมีมีความกว้างของน้ำสามารถควบคุมได้โดยแรงดันจากปั้มน้ำระบบนี้สามารถปล่อยปุ๋ยไปพร้อมกับระบบน้ำได้ ระบบนี้ค่อนข้างจะเป็นที่นิยมเนื่องจากเป็นการสร้างความชื้นให้ทั่วหน้าดินและรดใต้ทรงพุ่มเท่านั้น ข้อเสียคือต้องใช้เวลาในการให้น้ำนานการระบบสปริงเกอร์แบบใบพัด และหัวฉีดอุดตันได้ง่ายกว่า ดังนั้นน้ำที่ใช้ต้องผ่านระบบกรองที่ดีพอสมควร ไม่มีเศษใดๆ หรือลูกปลา ลูกกุ้ง เข้ามาในระบบการให้น้ำ

๕. การดูแลรักษา

ในระยะที่ต้นพริกยังเล็กควรมีการกำจัดวัชพืชให้บ่อยครั้ง หากวัชพืชคลุมต้นพริกช่วงระยะการเจริญเติบโตจะทำให้แคะแสร้งคุณภาพผลผลิตไม่ดี การกำจัดวัชพืชอาจใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็น ขอแนะนำ กรัสม็อกไซนิยาฆ่าหญ้าชนิดบริเวณหน้าดินที่มีวัชพืช หรือใช้แรงงานคนถอนหรือหาวัสดุคลุมหน้าดิน เช่น ฟางหรือหญ้าแห้ง หรือแกลบ เป็นต้น

๖. การใส่ปุ๋ย

พริกเป็นพืชที่มีอายุการเก็บผลค่อนข้างยาวนาน ปุ๋ยที่ใช้ควรเป็นปุ๋ยที่มีธาตุอาหารครบ เช่น ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ ในอัตรา ๒๕-๕๐กก.ต่อไร่ ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อเป็นการช่วยเสริมการเจริญเติบโตนอกจากนี้ ควรใส่ปุ๋ยน้ำทางใบบ้าง โดยทำการฉีดพ่นทุกครั้งหลังการเก็บเกี่ยว การใช้ปุ๋ยเคมีจะได้ผลต่อพืชสูงสุดขึ้นอยู่กับสภาพ และคุณสมบัติของดินโดยเฉพาะ pH ความชื้นและระยะการเจริญเติบโตของพืชอีกทั้งปริมาณอินทรีย์วัตถุที่อยู่ในดินซึ่งจะต้องมีอย่างเหมาะสม อย่างเช่น ถ้าดินเป็นกรดต้องใช้ปูนขาว

ช่วยปรับสภาพดินให้มี pH ค่อนข้างเป็นกลาง การใส่ปุ๋ยมูลลงในดินจำเป็นต้องมีความชื้นอย่างเพียงพอ ถ้าไม่เช่นนั้นปุ๋ยเคมีจะไม่ละลาย จะไม่เป็นประโยชน์ต่อพืชเลย บางครั้งอาจใช้วิธีละลายปุ๋ยเคมีด้วยน้ำให้มีความเข้มข้นพอดีปกติ จะใช้ปุ๋ยเคมีประมาณ ๑๐๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตรแล้วนำไปรดซึ่งจะเป็นการประหยัดปุ๋ยอย่างมาก การใส่ปุ๋ยควรแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ใส่ครั้งแรกปริมาณครึ่งหนึ่งก่อนปลูกเป็นปุ๋ยรองพื้นพรวนกลบลงในดินโรยปุ๋ยไนโตรเจนใส่ข้างต้นพริกห่างจากโคนพริกประมาณ ๒ นิ้ว เมื่ออายุ ๑๐ -๑๔ วัน หลังจากย้ายกล้า ใส่ครั้งที่สองปริมาณอีกครึ่งหนึ่งที่เหลือ ใส่โรยข้างแล้วแต่งหน้าด้วยปุ๋ยไนโตรเจนพรวนกลบลงในดิน

๗. การเก็บเกี่ยว

- หลังจากปลูก ๗๐-๗๕วัน
- เก็บเกี่ยว ๑๕-๑๘ วันครั้ง (๑๐-๑๒ ครั้ง /รุ่น)
- ก่อนเก็บเกี่ยว ๗ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ ช้อนโต๊ะ/ต้น ทำให้ต้นสมบูรณ์แตกยอด ออกดอก
- หลังจากเก็บเกี่ยว ๔-๕ ครั้ง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑ ช้อนโต๊ะ/ต้น เพื่อเพิ่มผลผลิต
- ฉีดฮอร์โมนหลังการเก็บเกี่ยว แต่ละครั้ง เพื่อให้การแตกยอด ออกดอก ติดผลดี

๘. การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- หลังเก็บเกี่ยวผลพริกหมดรุ่นแล้วให้ใส่ปุ๋ยคอกมูลสัตว์ เช่น มูลไก่ เป็นต้น หรือปุ๋ยเคมีสูตรเดิม

๙. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๑. ไถพรวนดินตากแดดอย่างน้อย ๑๔ วัน ก่อนปลูกพริก
๒. จัดแนวของแถวปลูกพริกไม่ให้ขวางทิศทางลม
๓. เก็บเศษซากพืชทั้งใบหรือผลที่เป็นโรคออกจากแปลงปลูกบ่อยๆ เพื่อไม่ให้มีแหล่งเชื้อโรคแพร่กระจาย

ในแปลงปลูก นำออกมาเผานอกแปลง

๔. ถ้าพบต้นพริกที่แสดงอาการใบหงิกเหลืองประเจียว ใบผิดปกติรูปร่าง แกร็น ให้ถอนทิ้งทันที นำออกมาเผาไฟ เพราะต้นพริกที่แกรนและใบหงิกตั้งแต่ต้นเล็กๆ จะไม่ให้ผลผลิตแต่เป็นแหล่งเชื้อไวรัส แพร่กระจายไปสู่ต้นอื่นๆต่อไป

๕. ใช้ไตรโคเดอร์มาพ่นที่ลำต้น ใบบ่อยๆเพื่อป้องกันโรคทางใบหรือราโคนต้น หรือผสมไตรโคเดอร์มากับปุ๋ยหมักโรยโคนต้น เพื่อป้องกันโรคทางดิน

๖. พ่นด้วย Ca และ B ในช่วงออกดอกติดผลสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อให้พืชมีเซลล์ที่แข็งแรงจะช่วยให้พืชต้านทานโรคได้ดีขึ้น

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอดอนพุด มีการปลูกพริกสด ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
พริกสด			←	←	←	←	←	←	←	←	←	←
		▽			△							

สัญลักษณ์

← → ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

← → ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๔๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกพริกสดในอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕. ต้นทุนการผลิต

อำเภอดอนพุด มีต้นทุนการผลิตพริกสด โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตพริกสด เป็นเงิน ๖,๕๐๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุน ๐ เป็นเงิน ๐ บาท

ตารางที่ ๔๖ แสดงต้นทุนการผลิตพริกสด ปี ๒๕๖๖ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
๑. พันธุ์	๒,๒๐๐				
๒. ยาคุมวัชพืช					
- ฮอร์โมน	๓๔๐				
- ยากำจัดโรคพืชและแมลง	๗๓๐				
๓. ปุ๋ย					
- ปุ๋ยเคมี (ก.ก.)	๘๕๐				
๔. ค่าบริการ					
๑ ค่าจ้างเตรียมดิน	๑,๐๐๐				
๒ ค่าจ้างปลูก	๓๐๐				
๓ ค่าจ้างฉีดยา	๓๒๐				
๔ ค่าจ้างใส่ปุ๋ย	๓๒๐				
๕. ค่าบริหารจัดการอื่น ๆ	๔๕๐				
รวม	๖,๕๐๐				

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

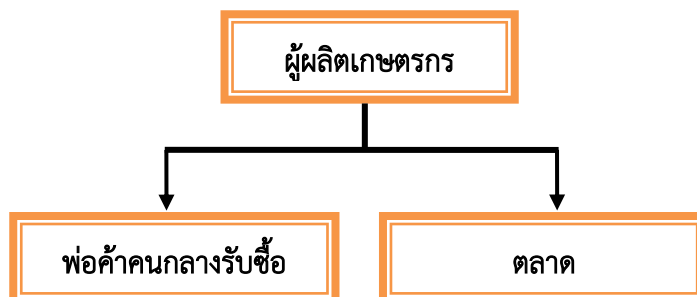
๖. สถานการณ์การตลาด

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ไม่มีแหล่งโรงงานรับซื้อพริกสด แต่จะเป็นลักษณะของการรวมกลุ่มเกษตรกรด้วยกัน แล้วมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ผลผลิตที่ผลิตได้ในขอบเขตพื้นที่ของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี แบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๐ ตัน
- ใช้ทำพันธุ์ ๐ ตัน
- ส่งขายพ่อค้าคนกลาง ๒๐๔ ตัน

(๑) วิธีการตลาดพริกสด

เกษตรกรผู้ปลูกพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

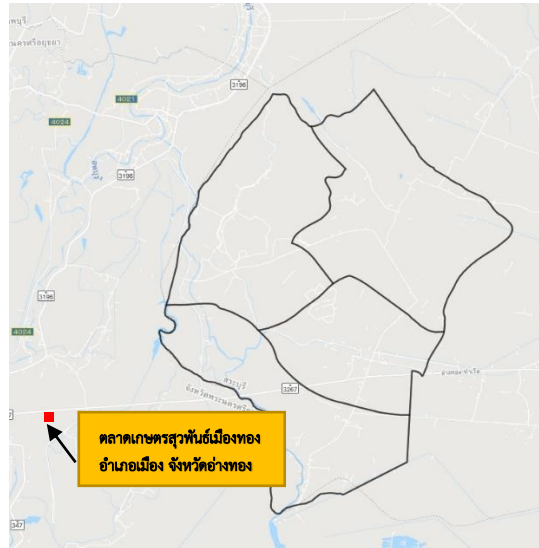

ภาพที่ ๔๗ แสดงวิธีการตลาดพริกสด อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
อำเภอดอนพุด ไม่มีแหล่งรับซื้อพริกสดในพื้นที่ แต่เนื่องจากมีอาณาเขตติดกับ จังหวัดอ่างทอง จึงสามารถนำไปขายที่ตลาดกลางในจังหวัดอ่างทอง

๑. ตลาดเกษตรสุพรรณบุรีเมืองทอง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
๒. พ่อค้าคนกลางรับซื้อ

ภาพที่ ๔๘ แสดงแหล่งรับซื้อพริกสด อำเภอดอนพุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๗. เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอดอนพุด มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านพริกสด จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การปลูกผักปลอดภัยจากสารพิษ
- การทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ ๔๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบ/ Smart Farmer อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางกัลยา รักชาติ	๖	ดงตะงาว	ดอนพุด	๖๒	พริกสด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, พ.ศ.๒๕๖๖)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๔๘ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ข้าว	๑. เปอร์เซ็นต์การส่งออกของเมล็ดข้าวไม่ดีพอ ๒. ข้าวโตได้ไม่เต็มที่ พบข้าวติดจำนวนมาก ๓. เมล็ดพันธุ์ข้าวราคาเพิ่มขึ้น	๑. จัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดี ๒. สนับสนุนการให้ความรู้วิธีการกำจัดข้าววัชพืช ๓. รวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อซื้อเมล็ดพันธุ์ให้ได้ราคาที่ถูกลง	ทุกตำบล	ปานกลาง
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ๒. ขาดการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ ๓. ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร	๑. เกษตรกรยึดติดกับการใช้สารเคมี ๒. เกษตรกรรุ่นใหม่ยังไม่มีประสบการณ์มากพอ ๓. เกษตรกรไม่สนใจการรวมกลุ่ม	๑. สนับสนุนการให้ความรู้ ด้านการปรับปรุงบำรุงดิน และสนับสนุนการใช้สารชีวภัณฑ์ ๒. จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร รวมทั้งการสร้างต้นแบบในการปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อสร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจปฏิบัติตาม ๓. รวมกลุ่มเกษตรกร และจัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่	ทุกตำบล	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดการแปรรูปหรือเพิ่มมูลค่าสินค้า	๑. ขยายข้าวเปลือกแก่โรงสีอย่างเดียว	๑. รวมกลุ่มผลิตสินค้าแปรรูป หรือปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้น่าสนใจ	ทุกตำบล	ปานกลาง

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอดอนพุด

ตารางที่ ๔๙ : แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

<p>ปัจจัยภายใน</p> <p>ปัจจัยภายนอก</p>	<p>จุดแข็ง (S)</p> <p>๑. มีระบบชลประทานเหมาะสมกับการทำการเกษตรตลอดปี</p> <p>๒. มีแหล่งผลิตการเกษตรที่สำคัญ</p> <p>๓. มีพื้นที่ทำนาได้ตลอดปี</p> <p>๔. มีเครื่องมือการเกษตรที่สำคัญ</p> <p>๕. มีพอใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย</p> <p>๖. มีแหล่งเงินทุนของหมู่บ้าน</p> <p>๗. การคมนาคมสะดวก</p>	<p>จุดอ่อน (W)</p> <p>๑. ชุมชนมีความแตกแยก ขาดความสามัคคี ไม่มีการรวมกลุ่ม</p> <p>๒. ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์</p> <p>๓. เกษตรกรไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการทำนา</p> <p>๔. ขาดความรู้เรื่องสารเคมีและสารชีวภาพ</p>
<p>โอกาส (O)</p> <p>๑. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน</p> <p>๒. มีแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ</p> <p>๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตในพื้นที่</p> <p>๔. มีหลายช่องทางการสื่อสาร</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรุก (SO)</p> <p>๑. ส่งเสริมให้แปรรูปผลิตภัณฑ์ สีสาวสารขายเอง (S๓O๓)</p> <p>๒. ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ที่ไว้รับประทานในท้องถิ่น (S๓O๑, ๓)</p> <p>๓. ส่งเสริมให้มีการทำแปลงขยายเมล็ดพันธุ์ (S๕O๑,๓)</p>	<p>กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)</p> <p>๑. ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชปลอดภัย/การผลิตสารชีวภัณฑ์ (W๕O๑)</p> <p>๒. ปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงโครงสร้างดินและเพิ่มธาตุอาหาร (W๒O๑)</p> <p>๓. จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและแปรรูปข้าว (W๑O๓)</p>
<p>ภัยคุกคาม (T)</p> <p>๑. ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน</p> <p>๒. ภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม โรคแมลง ฯลฯ</p> <p>๓. ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>๔. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอในฤดูแล้ง</p>	<p>กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)</p> <p>๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย (S๒T๒)</p> <p>๒. ส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นหลังฤดูทำนา (S๒T๑)</p> <p>๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดบ่อน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง (T๕T๔)</p>	<p>กลยุทธ์เชิงรับ (WT)</p> <p>๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสาน (W๕T๑)</p> <p>๒. ของบประมาณขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร (W๑O๔)</p>

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรกรและเกษตรกรต้นแบบ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต โดยเน้นการใช้สารชีวภัณฑ์
- ๒.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปสินค้า เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์
- ๒.๔ ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดบ่อน้ำเพื่อการเกษตรไว้ใช้เอง

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ ส่งเสริมการให้มีการปลูกพืชใช้น้ำน้อย
- ๓.๒ ส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวัชพืช และศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๓ ส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นหลังฤดูทำนา

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- ๔.๒ บริการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ
- ๔.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : เพื่อให้เกษตรกรมีการลดต้นทุนการผลิตข้าว

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน : อบรมเกษตรกร/ฝึกปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการผลิตข้าวที่เหมาะสม

โครงการที่ ๑ โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช

โครงการที่ ๑ โครงการป้องกันกำจัดโรค/แมลงในนาข้าวอย่างเหมาะสมและปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๓ กลยุทธ์สร้างแหล่งเรียนรู้ต้นแบบประจำชุมชน จากเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรผู้นำและแหล่งเรียนรู้

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : ให้เกษตรกรมีความสามารถในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และเพิ่มช่องทางการตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer)

โครงการที่ ๒ ศึกษาดูงานการตลาดจากเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประสบความสำเร็จ

๑.๒.๒ Smart Farmer (SF)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

โครงการที่ ๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ Smart Farmer

โครงการที่ ๒ ศึกษาดูงานจากเกษตรกรต้นแบบ

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : เพื่อให้กลุ่มมีการเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์การแปรรูป

 : เพื่อเป็นการกระจายความรู้ไปสู่เกษตรกรแต่ละตำบล

 : ทำให้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของกลุ่มแม่บ้านหลายๆกลุ่มในอำเภอ

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

๑.๒.๔ กลุ่มยูวเกษตรกร

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : เพื่อพัฒนาให้กลุ่มยูวเกษตรกร ความสามารถ ทักษะของสมาชิกกลุ่ม ยูวเกษตรกรในการดำเนินงานส่งเสริมเคหกิจเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการ วางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงิน และอาชีพ
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน เสริมสร้างและพัฒนาในกลุ่มยูวเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพกลุ่มยูวเกษตรกร
- โครงการที่ ๑ การอบรม พัฒนาศักยภาพกลุ่มยูวเกษตรกร

๑.๒.๕ อาสาสมัครเกษตร

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของอาสาสมัครและเกษตรกรต้นแบบ
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) อำเภอตอนพุทธ
- โครงการที่ ๑ ศึกษาดูงาน และอบรมพัฒนาความรู้ความสามารถของ อกม.

๑.๒.๖ วิสาหกิจชุมชน

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : มีเป้าหมายที่จะพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความ เข้มแข็ง ยั่งยืนสามารถสร้างสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐานรับรอง
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง
- กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถของสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- โครงการที่ ๑ การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ดี การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม

๑.๒.๗ แปลงใหญ่

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : พัฒนากลุ่มให้มีการทำการเกษตรแบบครบวงจร
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น
- กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพการผลิตของสมาชิกในกลุ่มแปลงใหญ่
- โครงการที่ ๑ ศึกษาดูงานกลุ่มแปลงใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรแบบ ครบวงจร

๑.๒.๘ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ : พัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ครบวงจร
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพประธานศูนย์เรียนรู้ และศูนย์เรียนรู้
- กลยุทธ์ที่ ๑ ปรับปรุงศูนย์เรียนรู้ให้พร้อมที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้
- โครงการที่ ๑ พัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีแปลงสาธิต มีองค์ความรู้ในหลายๆด้าน และนำเสนอใจ

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

- ๑) เป้าหมาย / เป้าประสงค์ ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์
- ๒) กลยุทธ์ / วิธีการดำเนินงาน สร้างการเรียนรู้ และสนับสนุนพันธู์ปอเทือง
 - กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการไถกลบตอซัง ปลูกพืชบำรุงดิน
 - โครงการที่ ๑ การปรับปรุงบำรุงดินโดยการปลูกพืชปุ๋ยสด

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

- ๑) เป้าหมาย / เป้าประสงค์ เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร
- ๒) กลยุทธ์ / วิธีการดำเนินงาน วางแผนการเพาะปลูกในช่วงฤดูการผลิต
 - กลยุทธ์ที่ ๑ วางแผนการเพาะปลูกพืชในช่วงที่ฝนขาดช่วง
 - โครงการที่ ๑ การส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย
 - โครงการที่ ๒ พัฒนาแหล่งน้ำภายในชุมชน (ขุด ลอก)

๒. ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. โครงการลดต้นทุนการผลิตข้าว	ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	รวมกลุ่มเพื่อซื้อ	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	กรมส่งเสริม การเกษตร
	๒. โครงการป้องกันกำจัดโรค/แมลงศัตรูพืชในนาข้าว	เสริมความรู้ให้กับเกษตรกร	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้เกษตรกรทุกหมู่	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	ศูนย์ส่งเสริม เทคโนโลยีการเกษตร
	๓. โครงการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	ส่งเสริมให้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีไว้ใช้กับชุมชน	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้เกษตรกร	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	กรมการข้าว
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๑. โครงการพัฒนาศักยภาพ YSF	พัฒนาคนรุ่นใหม่ในการทำการเกษตร	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	กรมส่งเสริม การเกษตร
	๒. โครงการพัฒนาศักยภาพ SF	พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้ดีขึ้น	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	กรมส่งเสริม การเกษตร
	๓. โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร	แปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	ศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพ การเกษตร
	๔. โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร	พัฒนาทักษะของสมาชิกกลุ่ม	นักเรียน	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	กรมส่งเสริม การเกษตร
	๕. โครงการพัฒนาเครือข่าย อกม.	พัฒนาศักยภาพ อกม.	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	กรมส่งเสริม การเกษตร
	๖. โครงการพัฒนาศักยภาพ วสช. ในการผลิตสินค้าชุมชน	พัฒนาศักยภาพของสมาชิกกลุ่ม วสช.	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	กรมส่งเสริม การเกษตร
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการปรับปรุงบำรุงดิน	บำรุงดินเพื่อลดต้นทุนการใช้ปุ๋ย	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสด	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	กรมพัฒนาที่ดิน
	๒. โครงการส่งเสริมเกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย	ปลูกพืชใช้น้ำน้อยลดภาวะการขาดน้ำ	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	สนับสนุนให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	กรมส่งเสริม การเกษตร

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	งบประมาณ/แหล่งงบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
การแปรรูป ผลผลิตและ พัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการแปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร	ส่งเสริมอาชีพให้แก่ เกษตรกร	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้ เกษตรกร	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	ศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพ การเกษตร
	๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์ และ บรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย	เพื่อเจาะตลาด ประชาชนรุ่นใหม่	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้ เกษตรกรทุกหมู่	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	กรมพัฒนาชุมชน
	๓. โครงการส่งเสริม การตลาดออนไลน์	เพื่อให้เกษตรกรมี ช่องทางการตลาดที่ เพิ่มขึ้น	เกษตรกร	เกษตรกร	อำเภอดอนพุด	อบรมให้ความรู้ เกษตรกร	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐

บรรณานุกรม

- สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี. (๒๕๖๕). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี*. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๖๓). *เขตการใช้ที่ดินอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี*. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- แผนที่จังหวัดสระบุรี. (๒๕๖๕). สืบค้นจาก <http://www.novabizz.com/Map/๓๔.htm>
- กรมการปกครอง. (๒๕๖๕). *รายงานสถิติจำนวนประชากร*. สืบค้นจาก <http://www.dopa.go.th/TH/service.pnp>
- กรมการพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๕). *รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน*.

ภาคผนวก

๑. โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ ปี ๒๕๖๖

๑. หลักการและเหตุผล

ตำบลดอนพุด , ไร่หลิว , บ้านหลวง และตำบลดงตะงาว เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าว ๒๖,๔๘๓.๕๐ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๗๐๐ - ๘๐๐ กิโลกรัม โดยพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดอยู่ในเขตชลประทานศักยภาพในการผลิตข้าวค่อนข้างมาก เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาต่อเนื่องโดนประมาณ ๒ ปี ๕ ครั้ง เกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูในอัตราที่สูงต่อความจำเป็น ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวสูง (ประมาณ ๑ ใน ๓ ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด) มีผลให้ไม่คุ้มกับค่าตอบแทนที่ได้รับ อีกทั้งผลผลิตที่ได้รับสารพิษตกค้าง ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และตัวเกษตรกรผลิตข้าวเองด้วย

ดังนั้น เพื่อสนองต่อนโยบายรัฐบาลที่มุ่งเน้นต้องการให้ประเทศไทยเป็นครัวของโลกหรือเป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัย (Food Safety) จังหวัดสระบุรี จึงได้ดำเนินการจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ ปี ๒๕๖๕ นั้น

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อลดต้นทุนการผลิตข้าวลงได้ไร่ละ ๓๕๐ บาท
๒. ผลผลิตข้าวที่ได้จากพื้นที่เพาะปลูกที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ มีความปลอดภัยจากสารพิษ
๓. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีการพัฒนาองค์ความรู้ และการปฏิบัติตามโครงการอย่างมีส่วนร่วม

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรตำบลดอนพุด,ไร่หลิว,บ้านหลวง และตำบลดงตะงาว ๔ กลุ่มๆละ ๒๕ ราย พื้นที่ ๒,๐๐๐ ไร่ ตำบลละ ๒๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ในฤดูนาปี ๒๕๖๖/๖๗ ระหว่างเดือน เมษายน ๒๕๖๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

๕. แผนดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจงเจ้าหน้าที่ให้ทราบรายละเอียด
๒. คัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมาย โดยการประชุมชี้แจงเกษตรกรที่สนใจและสมัครร่วมโครงการ
๓. จัดทำทะเบียนเกษตรกรและต้นทุนการผลิต
๔. จัดหาปัจจัยการผลิตสนับสนุน เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี
๕. จัดตั้งกลุ่มกองทุนหมุนเวียนผู้ผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ
๖. ฝึกอบรมเกษตรกร (ตามขบวนการโรงเรียนเกษตรกร)
๗. ส่งเสริมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ
๘. จัดทำแปลงปลูกข้าวปลอดภัยจากสารพิษ
๙. รายงานผลการดำเนินงาน

๖. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่ตำบลดอนพุด,ไร่หลิว,บ้านหลวง และตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

๗. ผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรอำเภอดอนพุด, เทศบาลตำบลดอนพุด, อบต.ดงตะงาว

๘. งบประมาณเป็นเงิน ๑๒๓,๔๐๐ บาท ดังนี้

๑. สนับสนุนกากน้ำตาล กลุ่มละ ๕๐๐ ก.ก. ๔ กลุ่ม จำนวน ๒,๐๐๐ ก.ก.ๆละ ๒๐ บาท
เงิน ๔๐,๐๐๐ บาท
๓. สนับสนุนวัสดุสำหรับฝึกอบรมเกษตรกร ๑๐๐ ราย เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท
๔. ค่าอาหารกลางวันและเครื่องดื่มเกษตรกรเข้ารับการฝึกอบรม ๑๐๐ คนๆละ ๑๕๐ บาท ๕ ครั้ง
เป็นเงิน ๗๕,๐๐๐ บาท
๕. ค่าสัมมนาคุณวิทยากร ๔ ครั้งๆละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๒,๔๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ไร่ละ ๓๕๐ บาท
๒. ผลผลิตข้าวมีความปลอดภัยจากสารพิษ
๓. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ตามขอบวนการโรงเรียนเกษตรกรข้าว จำนวน ๒๕ ราย
๔. เกษตรกรรายได้เพิ่มขึ้น ไร่ละ ๔๕๐ บาท

๒. โครงการปรับปรุงบำรุงดิน

๑. หลักการและเหตุผล

การเกษตรกรรมของอำเภอดอนพุดในปัจจุบันนี้มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น อีกทั้งการให้สารเคมีในรูปแบบต่างๆ มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ในการลดต้นทุนการผลิตและการรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งผลทำให้ดินมีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูงด้วยการใช้ปุ๋ยพืชสด เป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน เป็นการทำการเกษตรที่ยั่งยืนต่อไป

ทรัพยากรดินเป็นปัจจัยพื้นฐานของการเกษตรกรรม ปัจจุบันดินในอำเภอดอนพุดมีปริมาณอินทรีย์วัตถุอยู่ในปริมาณน้อย ซึ่งเป็นอินทรีย์วัตถุเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ดินมีศักยภาพในการให้ผลผลิตสูงด้วยการใช้ปุ๋ยพืชสด เป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน เป็นการทำการเกษตรที่ยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยพืชสดให้มีสมบัติทางเคมี กายภาพ ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช

๓. ตัวชี้วัด

๑. ทรัพยากรดินได้รับการฟื้นฟู ๒,๐๐๐ ไร่
๒. เกษตรกรได้รับความรู้เกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน ๔๐๐ ราย

๔. กลุ่มเป้าหมาย

เกษตรกรในตำบลดอนพุด, ตำบลไผ่หลิว, ตำบลบ้านหลวง และตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ๔ ตำบลๆละ ๑๐๐ คน รวม ๔๐๐ คน

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มต้นเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๗ สิ้นสุดเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๗

๖. หน่วยงานรับผิดชอบ

สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี เทศบาลตำบลดอนพุด อบต.ดงตะงาว

๗. ผลการดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจงแก่เกษตรกร พร้อมทั้งรับสมัครเกษตรกรที่ขอเข้าร่วมโครงการฯ
๒. พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรในตำบลดอนพุด, ตำบลไผ่หลิว, ตำบลบ้านหลวง และตำบลดงตะงาว อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี
๓. จัดตั้งกลุ่มทำน้ำหมักชีวภาพ
๔. จัดทำแปลงสาธิตปลูกถั่วเขียว

๘. งบประมาณ

๑. สนับสนุนกากน้ำตาล ๔๐๐ รายๆละ ๒๐ กิโลกรัมๆละ ๒๐ บาท เป็นเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท
๒. สนับสนุนถังพลาสติกมีฝาปิดลิ้นอก ๔๐๐ รายๆละ ๑ ใบๆละ ๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท
๓. ค่าอาหารกลางวันและเครื่องดื่มเกษตรกรเข้ารับการศึกษาอบรม ๔๐๐ คนๆละ ๑๕๐ บาท ๑ ครั้ง เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น
๒. สภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้น
๓. ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเนื่องจากธาตุอาหารในดินเพิ่มขึ้น

๓. โครงการสร้างศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตข้าวครบวงจร

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่การเกษตรอยู่ในระบบชลประทาน กิจกรรมการเกษตรส่วนใหญ่คือ ข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย ราคารับซื้อผลผลิตต่ำ และยังประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ฝนทิ้งช่วง น้ำท่วม เป็นต้น ส่งผลให้เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้ไม่พอเลี้ยงชีพ เกิดปัญหาภาวะหนี้สิน

การเรียนรู้ผ่านเกษตรกรผู้นำที่ประสบความสำเร็จ นับว่าเป็นการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จทางหนึ่งที่อยู่ใกล้ตัวเกษตรกร จึงสมควรที่จะจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การผลิตข้าวครบวงจร ประจำไว้ที่อำเภอ เพื่อที่จะสามารถเป็นต้นแบบและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้กับเกษตรกรในชุมชนนั้น ๆ

๒. วัตถุประสงค์

๑. สร้างศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตข้าวครบวงจรประจำอำเภอ เพื่อสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในอำเภอ โดยให้มีองค์ประกอบครบถ้วน ได้แก่ เกษตรกรผู้นำ หลักสูตรเรียนรู้ สถานที่อบรมให้ความรู้ ฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ เป็นต้น

๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพผลผลิต

๓. เป้าหมาย

มีแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตข้าวครบวงจรในอำเภอ

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการพื้นที่ในอำเภอดอนพุด

๖. กิจกรรม

๑. สร้างศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตข้าวอย่างครบวงจร
๒. พัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้นำให้แก่เกษตรกรเจ้าของศูนย์เรียนรู้
๓. จัดอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในชุมชน

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรผู้นำที่มีความพร้อมที่จะจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ฯ
๒. ดำเนินการสร้างหรือปรับปรุง ได้แก่ สถานที่จัดอบรม ฐานเรียนรู้ แปลงเรียนรู้ เป็นต้น
๓. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการถ่ายทอดความรู้
๔. จัดอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้นำให้แก่เกษตรกรเจ้าของศูนย์เรียนรู้
๕. จัดอบรมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในชุมชน โดยมีเกษตรกรเจ้าของศูนย์เรียนรู้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้

๘. หน่วยงานรับผิดชอบ

กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมประมง และองค์การบริหารส่วนตำบล

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- ๑) มีศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตข้าวครบวงจรประจำอำเภอ
- ๒) เกษตรกรเจ้าของศูนย์มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในชุมชน
- ๓) มีเกษตรกรต่างพื้นที่สามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้จากศูนย์ดังกล่าวได้

๔. โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรอำเภอดอนพุดจังหวัดสระบุรี

๑. หลักการและเหตุผล

ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอดอนพุด ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดฝักสด พริก เป็นต้น เพื่อให้เกษตรกรมีการพัฒนารูปแบบการเกษตร พัฒนาศักยภาพการผลิต การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้หลากหลาย พัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพื่อต้องการสนองความต้องการของชีวิตและความสอดคล้องกับสถานการณ์อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร ภายใต้กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการพัฒนาดังกล่าวจะต้องอาศัยความรู้และงบประมาณเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น จึงเห็นสมควรที่จะรวบรวมและจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตรประจำอำเภอ ดอนพุด จังหวัดสระบุรี

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของอำเภอ
๒. เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำโครงการและงบประมาณประจำปี และเสนอขอรับการสนับสนุน

งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ

๓. เป้าหมาย

ได้แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอที่มีเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการในพื้นที่อำเภอดอนพุดทั้ง ๔ ตำบล ได้แก่ ตำบลดอนพุด ตำบลบ้านหลวง ตำบลไผ่หลิว และตำบลดงตะงาว

๖. กิจกรรม

๑. สร้างทีมงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
๒. รวบรวมและจัดเก็บข้อมูล
๓. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลระดับตำบล และระดับอำเภอ
๔. จัดทำร่างแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล และอำเภอ
๕. ประชาพิจารณ์แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
๖. ปรับปรุงแก้ไขแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. สร้างทีมงานการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
๒. รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรทั้งด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคม
๓. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลระดับตำบลเป็นภาพรวมของอำเภอ
๔. กำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
๕. จัดทำร่างแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ๕ ปี
๖. ประชาพิจารณ์แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๗. ปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

๘. นำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอสู่การปฏิบัติ โดยเสนอของบประมาณจากงบพัฒนาจังหวัด งบประมาณตามภารกิจหน่วยงาน เป็นต้น

๙. ติดตามและประเมินผล

๘. งบประมาณ

กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมประมง และองค์การบริหารส่วนตำบล

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑) ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีกรอบในการกำหนดทิศทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรของอำเภอ
๒. มีกรอบในการจัดทำโครงการและงบประมาณประจำปี และเสนอขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากแหล่งต่าง ๆ